

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою
Національного аерокосмічного
університету ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

27 травня 2020 р., протокол № 11

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ № 254 від 28.05.2020

Ректор М. В. Нечипорук

Положення

ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

СУЯ ХАІ-НМВ-П/002:2020

Дата введення 28 травня 2020 р.

Редакція № 3
(зі змінами)

Харків
2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 2 Всього сторінок 78
--	--	--

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (далі – Університет) має статус національного закладу вищої освіти і функціонує на засадах автономності й самоврядування.

1.2. Положення про організацію освітнього процесу (далі – Положення) в Університеті є основним нормативним документом, що регламентує організацію та проведення освітньої діяльності в Університеті і розроблений відповідно до Закону України «Про вищу освіту», з урахуванням вимог Законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про професійний розвиток працівників» та інших, Указів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, Статуту Університету, стратегії розвитку Університету, інших нормативно-правових актів у сфері вищої освіти, зайнятості й соціально-трудових відносин, а також рекомендацій і стандартів, визначених документами, що використовуються в єдиному європейському освітньому просторі країнами, які беруть участь у Болонському процесі й визнані Україною.

Перелік внутрішніх нормативних документів наведено в Додатку А.

1.3 Мовою освітнього процесу в Університеті є державна мова. Освітній процес іноземними мовами здійснюється відповідно до законодавства.

2 ОСНОВНІ ТЕРМІНИ І ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

У цьому Положенні вживаються терміни в таких значеннях:

1) Академічне визнання – зарахування освітніх компонентів (результатів навчання), кваліфікацій або дипломів одного (українського або іноземного) закладу вищої освіти іншим закладом з визначеними цілями.

2) Академічна відпустка – оформлена в установленому порядку перерва у навчанні у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання освітньої (наукової) програми (за станом здоров'я, у зв'язку з призовом на строкову військову службу у разі втрати права на відстрочку від неї, через сімейні обставини, навчання або стажування в інших освітніх і наукових установах (у тому числі іноземних держав) тощо).

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 3 Всього сторінок 78
--	--	--

3) Академічна година – мінімальна облікова одиниця навчального часу, яка є основою для планування та обліку навчальних занять. Тривалість академічної години становить зазвичай 45 хвилин.

4) Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів і визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової/творчої діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових/творчих досягнень. Порушеннями академічної доброчесності вважаються академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, академічне хабарництво, необ'єктивне оцінювання, академічне шахрайство.

5) Академічна заборгованість – наявність навчальних дисциплін, практик тощо, за які здобувачу вищої освіти не було зараховано кредити. Заборгованість виникає в таких випадках:

– протягом навчального семестру до початку поточного семестрового контролю, визначеного навчальним планом, особа з будь-якої освітньої компоненти (дисципліни, практики, курсової роботи) набрала менше балів, ніж визначена в Університеті межа незадовільного навчання;

– під час семестрового контролю з будь-якого навчального компонента (дисципліни, практики, курсової роботи) здобувач освіти отримав менше балів, ніж визначена в навчальному закладі межа незадовільного навчання.

6) Академічна мобільність – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися або проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України або поза її межами.

7) Академічна різниця – наявність програмних результатів навчання, передбачених відповідною освітньою програмою, за які здобувачу освіти не було перезараховано кредити ЄКТС в обсязі, визначеному навчальним планом цієї освітньої програми, при зарахуванні на скорочений термін навчання та/або при переведенні/поновленні. Визначення академічної різниці та порядок її ліквідації здійснюється відповідно до положення, затвердженого Вченою радою Університету.

8) Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 4 Всього сторінок 78
--	--	--

дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства.

9) Академічна недоброчесність – несамотійне виконання здобувачем вищої освіти екзаменаційних, залікових, контрольних, курсових робіт, індивідуальних завдань, списування, використання заборонених на контрольному заході навчальних та довідкових матеріалів, відтворення у своїх працях чужих опублікованих результатів (текстів) без належного посилання на автора, фальсифікація та фабрикація результатів.

10) Атестація (здобувачів освіти) – це встановлення відповідності результатів навчання (наукової роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньої (наукової) програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту.

11) Відрахування – припинення статусу здобувача вищої освіти, прав особи, що здобуває вищу освіту.

12) Галузь знань – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти широка предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей.

13) Група забезпечення освітньої програми – група науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників, не менш як із трьох осіб, які мають освітню та/або професійну кваліфікацію, що відповідає освітній програмі, науковий ступінь та/або вчене звання та працюють у закладі освіти за основним місцем роботи.

14) Група забезпечення освітнього процесу освітньої програми – науково-педагогічні (педагогічні) та/або наукові працівники, серед яких не менше 50 відсотків осіб повинні мати вчений ступінь та/або вчене звання й працювати за основним місцем роботи на відповідному рівні вищої освіти або за освітньою програмою, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, на відповідному рівні вищої освіти.

У складі групи забезпечення освітнього процесу освітньої програми має бути:

- для другого (магістерського) рівня вищої освіти не менше 10 відсотків осіб, які мають науковий ступінь доктора наук та/або вчене звання професора;
- для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти не менше двох докторів наук для здійснення керівництва науковою складовою кожної освітньо-наукової програми.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 5 Всього сторінок 78
--	--	--

15) Договір/угода про навчання – угода, що укладають сторони, які беруть участь в освітньому процесі (у тому числі за програмами академічної мобільності): здобувач і заклади вищої освіти (установи/організації), установи/особи, які направляють на навчання та оплачують його (якщо навчання здійснюється за кошти юридичних або фізичних осіб). Договір підписують до початку навчання. Після підписання, за необхідності, Договір може бути змінено за згодою всіх сторін.

16) Дистанційна форма здобуття освіти – це індивідуалізований процес здобуття освіти, що відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу в спеціалізованому середовищі, що функціонує на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

17) Дуальна форма здобуття освіти – це спосіб здобуття освіти здобувачами денної форми, що передбачає навчання на робочому місці на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації обсягом від 25 відсотків до 60 відсотків загального обсягу освітньої програми. Навчання на робочому місці передбачає виконання посадових обов'язків відповідно до трудового договору. Дуальна освіта здійснюється на підставі договору між закладом вищої освіти та роботодавцем (підприємством, установою, організацією тощо) і передбачає обов'язкове працевлаштування здобувача вищої освіти та оплату його праці, набуття всіх компетентностей, передбачених освітньою програмою, виконання ним індивідуального навчального плану.

18) Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС. Один кредит ЄКТС дорівнює 30 академічним годинам.

19) Загальні компетентності – компетентності, які формуються у здобувача вищої освіти під час навчання за певною освітньою програмою, але мають універсальний характер і є важливими для особистого розвитку здобувача, його успішної соціалізації та професійного зростання.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 6 Всього сторінок 78
--	--	--

20) Заочна форма здобуття вищої освіти – це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти шляхом поєднання навчальних занять і контрольних заходів під час короткочасних сесій та самостійного оволодіння освітньою програмою в період між ними. Тривалість періоду між навчальними заняттями та контрольними заходами не може бути меншою, ніж один місяць.

21) Здобувачі освіти – особи, які здобувають освіту за будь-яким видом і формою здобуття освіти.

22) Здобуття (присвоєння) кредитів ЄКТС – визнання Університетом факту опанування здобувачем освіти певної освітньої компоненти (досягнення ним відповідних компетентностей/результатів навчання). Оцінювання здобувача освіти здійснюється згідно з відповідним положенням Університету.

23) Індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм/освітніх компонентів, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія в закладі освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план.

24) Індивідуальний графік навчання – документ, що визначає порядок організації навчання особи за індивідуальним навчальним планом, для якої графік здобуття освіти відрізняється від загальновизначеного в Університеті.

25) Індивідуальний навчальний план – документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем освіти освітніх компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та який розробляється закладом освіти у взаємодії із здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів. До індивідуального навчального плану входять обов'язкові компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, практики, курсові роботи тощо) та компоненти, що обрані здобувачем освіти в порядку реалізації свого права на вибір навчальних дисциплін.

26) Інклюзивне навчання – система освітніх послуг, які гарантовані державою, що базується на принципі недискримінації, урахування багатоманітностей людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 7 Всього сторінок 78
--	--	--

27) Інформальна освіта (самоосвіта) – це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною або дозвіллям.

28) Кваліфікація – визнана уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей та/або результатів навчання. Кваліфікації поділяються на освітні та професійні. У свою чергу, професійні кваліфікації можуть бути повними або частковими.

Освітня кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважений суб'єкт за відповідною процедурою встановив, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів освіти, що засвідчується відповідним документом про освіту.

Професійна кваліфікація – це визнана кваліфікаційним центром за результатами спеціалізованої (відповідно до стандарту оцінювання) перевірки сукупність здобутих особою компетентностей, визначених відповідним професійним стандартом, що дозволяють виконувати певний вид роботи або здійснювати професійну діяльність та засвідчена відповідним документом.

Часткова кваліфікація – кваліфікація, яка свідчить про здобуття особою частини компетентностей, які відповідають певному рівню Національної рамки кваліфікацій та визначені відповідним професійним стандартом.

29) Компетентність – динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність.

30) Кредит ЄКТС – одиниця вимірювання навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Зазвичай при рівномірному розподілі навчального часу й дисциплін у семестрі один кредит ЄКТС відповідає навчальному навантаженню, що дорівнює (не перевищує) одній академічній годині аудиторної роботи з дисципліни на тиждень протягом семестру без урахування часу, відведеного для підсумкового контролю. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить зазвичай 60 кредитів ЄКТС.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 8 Всього сторінок 78
--	--	--

31) Навчальний модуль – це структурована частина освітньої програми, що забезпечує формування у здобувача певних компетентностей (результатів навчання). У межах модуля логічно пов'язуються декілька навчальних курсів, дисциплін або їх закінчених розділів. Обсяг навчальних модулів обчислюється в кредитах ЄКТС і зазвичай є кратним 5.

32) Навантаження здобувача – час, що є необхідним для досягнення певних визначених (очікуваних) компетентностей (результатів навчання) і який включає усі види його роботи: аудиторну, самостійну, лабораторну, дослідницьку, проходження навчальних і виробничих практик, контрольні заходи, атестацію тощо. Навчальне навантаження здобувача вищої освіти обчислюється в кредитах ЄКТС.

33) Навчальні заняття – лекція; лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття; консультація. Тривалість навчальних занять обчислюють в академічних годинах.

34) Навчальний план – це нормативний документ закладу вищої освіти, який складається на підставі освітньо-професійної програми та структурно-логічної схеми підготовки і визначає перелік та обсяг нормативних і вибіркового навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік освітнього процесу, форми та засоби проведення поточного і підсумкового контролю.

35) Навчально-методичний комплекс дисципліни (НМКД) – сукупність документів та ресурсів, що описує цілісний навчальний процес із певної освітньої компоненти (навчальної дисципліни, практики), містить дидактичні, методичні та організаційні матеріали, спрямовані на досягнення запланованих результатів навчання з урахуванням особливостей цієї освітньої компоненти. НМКД містить такі елементи:

а) обов'язкова складова:

– робоча програма навчальної дисципліни або силабус (за вибором викладача), розроблені відповідно до положень, затверджених Вченою радою Університету;

– навчальний дистанційний курс, розроблений відповідно до положення, затвердженого Вченою радою Університету та розміщений в електронній системі управління навчання – Mentor;

б) додаткова складова (за необхідності):

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 9 Всього сторінок 78
--	--	--

– конспект лекцій або розширений план лекцій, підручники (навчальні посібники), у тому числі в електронному вигляді, які за змістом відповідають робочій програмі (силабусу) навчальної дисципліни;

– методичні вказівки та рекомендації для виконання курсових робіт та проєктів, розрахункових та розрахунково-графічних робіт, лабораторних та практичних робіт, а також рекомендації для самостійної підготовки;

– тематики індивідуальних завдань;

– приклади розв’язання типових задач або виконання типових завдань;

– запитання, тести для контрольних заходів;

– каталоги інформаційних ресурсів;

– збірники ситуативних завдань (кейсів);

– комп’ютерні презентації;

– ілюстративні матеріали (плакати, таблиці тощо).

Певні частини НМКД є методичними виданнями (методичними публікаціями) та інтелектуальною власністю викладача (колективу викладачів).

Робоча програма навчальної дисципліни або си́лабус мають бути завантажені у відповідний дистанційний курс до початку семестру, в якому вивчається відповідна освітня компонента.

Посилання на електронні версії додаткових складових НМКД (за їх наявності) мають бути у відповідному дистанційному курсі на момент їх розгляду (застосування/використання) згідно з тематичним графіком, визначеним робочою програмою/си́лабусом.

36) Національний репозитарій академічних текстів – загальнодержавна розподілена електронна база даних, в якій накопичуються, зберігаються та систематизуються академічні тексти. До Національного репозитарію входять центральний і локальний репозитарії, що підтримуються інституціональними учасниками.

37) Необ’єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

38) Неформальна освіта – це освіта, яка здобувається зазвичай за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій.

39) Освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться в Університеті через систему науково-

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 10 Всього сторінок 78
--	--	---

методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

40) Освітня діяльність – діяльність Університету спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній та/або неформальній освіті.

41) Освітня послуга – комплекс визначених законодавством, освітньою програмою та/або договором дій суб'єкта освітньої діяльності, що мають визначену вартість і спрямовані на досягнення здобувачем освіти очікуваних результатів навчання.

42) Освітня (освітньо- професійна, освітньо- наукова) програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій). Освітня програма може визначати єдину в її межах спеціалізацію або не передбачати спеціалізації. На рівнях вищої освіти освітня програма визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік освітніх компонентів і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані програмні результати навчання (компетентності), якими має оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

43) Особа з особливими освітніми потребами – особа, яка потребує додаткової постійної або тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту.

44) Оцінка – будь-яка кількісна або якісна міра на основі визначених критеріїв, які використовуються для встановлення рівня опанованих результатів навчання окремої навчальної дисципліни або освітньої програми в цілому.

45) Оцінювання здобувачів – формалізований процес визначення рівня опанування здобувачем освіти запланованих (очікуваних) результатів навчання. Оцінювання здобувача освіти здійснюється відповідно до Положення «Про рейтингове оцінювання досягнень студентів».

46) Очна (денна, вечірня) форма здобуття вищої освіти – це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 11 Всього сторінок 78
--	--	---

навчальних занять та практичної підготовки не менше 30 тижнів протягом навчального року.

47) Педагогічна діяльність – інтелектуальна, творча діяльність педагогічного (науково-педагогічного) працівника або самозайнятої особи у формальній та/або неформальній освіті, яка спрямована на навчання, виховання та розвиток особистості, її загальнокультурних, громадянських та/або професійних компетентностей.

48) Переведення – зміни в правах та обов'язках особи, що здобуває вищу освіту, зумовлені зміною закладу вищої освіти та/або спеціальності (спеціалізації, освітньої (наукової) програми), та/або форми навчання, та/або джерел фінансування без припинення статусу здобувача вищої освіти.

48) Перезарахування/трансфер кредитів – процес визнання кредитів, присвоєних в іншому закладі вищої освіти, з метою отримання кваліфікації. Кредити, присвоєні учасникам у межах однієї освітньої програми певного закладу освіти, можуть бути переведені для накопичування в іншій програмі, запропонованій тим самим або іншим закладом освіти, оскільки результати навчання задовольняють деякі або всі вимоги конкретної програми, її частини або кваліфікації.

50) Післядипломна освіта – це спеціалізоване вдосконалення освіти та професійної підготовки особи шляхом поглиблення, розширення та оновлення її професійних знань, умінь та навичок або отримання іншої професії, спеціальності на основі здобутого раніше освітнього рівня та практичного досвіду.

51) Політика забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти в університеті – сукупність стандартів, положень, рекомендацій і рішень, що прийняті й виконуються в Університеті відповідно до принципів забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти визначених в Законі України «Про вищу освіту».

52) Поновлення – відновлення статусу здобувача вищої освіти, прав та обов'язків особи, що здобуває вищу освіту.

53) Присудження ступеня/освітньої кваліфікації – акт надання здобувачеві певного ступеня вищої освіти/освітньої кваліфікації за результатами успішного виконання відповідної освітньої програми й проходження атестації відповідно до вимог освітнього стандарту.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 12 Всього сторінок 78
--	--	---

54) Програмні компетентності – найважливіші компетентності, що визначають специфіку програми та включаються до профілю програми. Очікується, що програмні компетентності однакових програм у різних університетах є подібними або порівнюваними.

55) Програмні результати навчання – узгоджений набір із 15–20 тверджень про те, що саме здобувач вищої освіти має знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми.

56) Проектна група – визначена наказом ректора група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, які відповідають за започаткування освітньої діяльності за спеціальністю на певному рівні вищої освіти, фахової передвищої освіти та у сфері післядипломної освіти для осіб із вищою освітою і відповідають затвердженим кваліфікаційним вимогам.

57) Процес забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти в університеті – сукупність процедур, спрямованих на впровадження принципів забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти відповідно до законодавства України та Положення «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти».

58) Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів.

59) Рівень освіти – завершений етап освіти, що характеризується рівнем складності освітньої програми, сукупністю компетентностей, які зазвичай визначено стандартом освіти та відповідають певному рівню Національної рамки кваліфікацій.

60) Робоча програма навчальної дисципліни – нормативний документ Університету, у якому викладаються конкретний зміст навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та її обсяг, визначаються форми й засоби поточного й підсумкового контролю, критерії оцінювання. Формується щорічно згідно з Положенням «Про формування робочої програми навчальної дисципліни». Робочу програму навчальної дисципліни можна використовувати як альтернативу силабусу.

61) Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 13 Всього сторінок 78
--	--	---

62) Силабус – нормативний документ Університету, який включає в себе опис навчальної дисципліни, мету та завдання, змістовні модулі та найменування тем занять, завдання до самостійної роботи, вимоги викладача, критерії оцінювання, список використаної літератури. На відміну від робочої програми навчальної дисципліни, силабус – це документ, орієнтований на здобувачів освіти й абітурієнтів, у якому використовуються визначення й терміни, зрозумілі для них.

63) Система внутрішнього забезпечення якості – це система забезпечення Університетом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, що передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- визначення принципів і процедур забезпечення якості вищої освіти;
- здійснення моніторингу й періодичного перегляду освітніх програм;
- щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти й регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів, за кожною освітньою програмою;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного керування освітнім процесом;
- забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками Університету й здобувачами вищої освіти, у тому числі створення й забезпечення функціонування ефективної системи запобігання академічному плагіату та його виявлення;
- інших процедур і заходів.

64) Спеціалізація – складова спеціальності, що може визначатися закладом вищої освіти та передбачає одну або декілька профільних спеціалізованих освітніх програм вищої або післядипломної освіти.

65) Списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема, під час оцінювання результатів навчання.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 14 Всього сторінок 78
--	--	---

66) Стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності.

67) Стажування – запланований як частина освітньої програми період здобуття досвіду поза межами закладу вищої освіти з метою набуття здобувачами освіти практичних навичок, знань, умінь.

68) Структурно-логічна схема підготовки – науково та методично обґрунтований алгоритм реалізації освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми для формування у здобувачів загальних і професійних компетентностей, передбачених цією програмою.

69) Студентоцентризований підхід – це підхід, який характеризується інноваційними методами викладання, спрямованими на сприяння навчанню в контексті комунікації викладачів і здобувачів освіти, і базується на сприйнятті здобувачів освіти як активних учасників власного навчання, що розвиває загальні компетентності, такі як вирішення проблем та критичне мислення. Цей підхід передбачає надання можливості вибору здобувачем освіти змісту, темпу, способу та місця навчання, а також ґрунтується на реалістичності запланованого навчального навантаження.

70) Ступінь – кваліфікація вищої освіти, яку зазвичай присвоюють після успішного завершення освітньої програми на певному рівні вищої освіти.

71) Фабрикація – вигадкування даних або фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях.

72) Фальсифікація – свідомо зміна або модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу або наукових досліджень.

73) Фахові (спеціальні, предметно- специфічні) компетентності – це компетентності, які безпосередньо визначають специфіку освітньої програми та кваліфікацію випускника і забезпечують індивідуальність кожної освітньої програми.

74) Формальна освіта – це освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій) і передбачає досягнення здобувачами освіти визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою.

75) Хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу або пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг або

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 15 Всього сторінок 78
--	--	---

будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.

76) Якість вищої освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, певним стандартом освіти та/або договором на надання освітніх послуг.

3 ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

3.1 Освітній процес в Університеті – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться через систему науково-методичних і педагогічних заходів і спрямована на передачу, засвоєння, примноження й використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

3.2 Взаємодія Університету з органами державного управління у сфері вищої освіти України та з іншими організаціями здійснюється на основі принципів демократії та інших загальнолюдських цінностей.

3.3 Метою освітнього процесу в Університеті є підготовка компетентних, висококваліфікованих і конкурентоспроможних на національному й міжнародному ринках праці фахівців для аерокосмічної та інших галузей і видів економічної діяльності.

Освітній процес в Університеті організовується з урахуванням наявних науково-педагогічного потенціалу, навчально-методичної, наукової й матеріально-технічної бази із використанням можливостей сучасних інноваційних технологій.

3.4 Освітній процес за рівнями вищої освіти здійснюється з урахуванням визнаних у Європейському просторі вищої освіти (далі – ЄПВО) та рекомендованих Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою механізмів і процедур із дотриманням вимог стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в ЄПВО.

3.5 Організація освітнього процесу здійснюється на засадах:

- гуманізму, демократизму, патріотизму, пріоритетності загальнолюдських духовних цінностей;
- незалежності освітньої діяльності від будь якого впливу політичних, громадських та релігійних організацій;
- розвитку автономії та самоврядування Університету;
- академічної свободи учасників освітнього процесу;

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 16 Всього сторінок 78
--	--	---

- інтеграції освіти з науково-дослідною роботою, інноваційною та виробничою діяльністю;
- національної спрямованості (забезпечення органічного зв'язку освіти з національною історією, культурою, традиціями);
- збалансованості структури та обсягу підготовки фахівців з вищою освітою з урахуванням потреб здобувачів, інтересів держави, територіальних громад і роботодавців;
- єдності й наступності освітнього процесу (забезпечення єдності структури освіти й узгодженості ступенів та етапів навчально-виховного процесу);
- забезпечення якості надання освітніх послуг та ефективного використання людського потенціалу, матеріальних, фінансових та інших ресурсів;
- підтримки та розвитку академічної мобільності;
- міжнародної інтеграції системи вищої освіти України в Світовий та Європейський простір вищої освіти (за умови збереження й розвитку досягнень і прогресивних традицій національної вищої школи);
- створення та забезпечення рівних умов доступу до вищої освіти у тому числі особам з особливими освітніми потребами;
- створення умов для особистісного розвитку й творчої самореалізації людини;
- студентоцентрованого навчання, компетентнісного підходу;
- реалізації концепції навчання протягом життя.

3.6 Основні напрями діяльності Університету:

- підготовка фахівців різних ступенів;
- підготовка й атестація наукових, науково-педагогічних кадрів;
- науково-дослідна робота;
- підвищення кваліфікації, перепідготовка кадрів;
- культурно-освітня, методична, видавнича, фінансово-господарська, виробничо-комерційна робота;
- міжнародна освітня та наукова діяльність.

3.7 Додаткові напрями освітньої діяльності Університету:

- професійний розвиток і підвищення кваліфікації осіб з вищою освітою всіх рівнів;
- надання послуг із набуття середньої освіти;
- надання послуг із підготовки до вступу на навчання за програмами фахової передвищої й вищої освіти для громадян України та інших країн.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 17 Всього сторінок 78
--	--	---

3.8 Основні завдання освітнього процесу в Університеті:

- розроблення академічної політики на основі аналізу потреб ринку праці і прогнозування потреби в кадрах відповідно до вимог економіки та суспільства з урахуванням перспектив розвитку відповідних галузей.
- продовження реалізації ступеневої освіти через створення інтегрованої неперервної системи відбору і підготовки фахівців;
- провадження на високому рівні освітньої діяльності, яка забезпечує здобуття особами вищої освіти відповідного ступеня за вибраними спеціальностями;
- провадження освітньої діяльності за освітніми програмами, побудованими з використанням компетентнісного підходу, і розробленими на їх основі індивідуальними навчальними планами;
- інтеграція Університету з навчальними закладами різних типів, науковими установами;
- впровадження інноваційних методичних і педагогічних технологій спрямованих на підвищення ефективності передачі, засвоєння, примноження й використання знань, умінь та інших компетентностей здобувачами освіти;
- забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності;
- індивідуалізація й диференціація навчання обдарованої молоді, створення нових можливостей для здобувачів освіти шляхом планування та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії;
- забезпечення незалежної та об'єктивної атестації здобувачів освіти та сприяння набуттю ними професійних кваліфікацій;
- створення необхідних умов для реалізації учасниками освітнього процесу їхніх здібностей і талантів;
- збереження й примноження моральних, культурних, патріотичних, наукових цінностей і досягнень суспільства;
- гарантування рівності й доступу до освітніх програм Університету тих груп осіб, які потребують особливої підтримки для реалізації свого освітнього потенціалу (підтримка потрібна за особистими, соціальними, культурними або економічними обставинами);
- залучення усієї академічної спільноти Університету і роботодавців до забезпечення освітньої діяльності Університету, а також до заходів із забезпечення якості освітніх програм;
- активне залучення до навчально-виховного процесу і науково-дослідної роботи провідних вчених.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 18 Всього сторінок 78
--	--	---

3.9 Наукова й інноваційна діяльність є невід’ємною і пріоритетною складовою діяльності Університету. Інтеграція наукової, освітньої й виробничої діяльності сприяє імплементації в освітній процес сучасних науково-технологічних досягнень, постійному вдосконаленню кваліфікації науково-педагогічних і наукових працівників, підвищенню рівня професійної підготовки фахівців, забезпеченню конкурентоспроможності Університету на ринку освітніх та науково-дослідних послуг.

3.10 Університет проваджує освітню діяльність за освітніми програмами, розробленими на підставі стандартів вищої освіти або вимог Національної рамки кваліфікацій України. Освітні програми впроваджуються, модернізуються та оновлюються відповідно до Положення «Про розроблення та модернізацію освітніх програм».

3.11 Безпосереднє керівництво освітньою програмою за рівнями вищої освіти здійснює гарант (керівник) (далі – гарант) освітньої програми, який призначається наказом ректора. Один науково-педагогічний працівник може бути гарантом лише однієї освітньої програми відповідно до принципів академічної доброчесності. Гарант освітньої програми несе персональну відповідальність за забезпечення якості навчання за освітньою програмою. Гарант освітньої програми зобов’язаний здійснювати постійний моніторинг відповідності програми стандартам вищої освіти України, інтересам основних стейкхолдерів, досягнутих результатів навчання запланованим, а також надавати інформацію керівництву Університету щодо її конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг. За результатами моніторингу освітньої програми гарант освітньої програми в разі необхідності має ініціювати процес коригування програми або процесу навчання за програмою.

Для забезпечення якості викладання та навчання на освітній програмі утворюється група забезпечення освітньої програми, до складу якої входять науково-педагогічні працівники (зазвичай із членів робочої групи, яка розробляла проєкт програми), представники здобувачів вищої освіти та роботодавців (за згодою).

3.12 Стандарти вищої освіти з кожної спеціальності розробляє Міністерство освіти і науки України з урахуванням пропозицій галузевих державних органів, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти, і галузевих об’єднань організацій роботодавців і затверджує їх за погодженням з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 19 Всього сторінок 78
--	--	---

Стандарти вищої освіти розробляють для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовують для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти.

3.13 Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньої програми:

- обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, та результатів їх навчання;
- перелік обов'язкових компетентностей випускника;
- нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- форми атестації здобувачів вищої освіти;
- вимоги до створення освітніх програм підготовки за галуззю знань, двома галузями знань або групою спеціальностей (у стандартах рівня молодшого бакалавра), міждисциплінарних освітньо-наукових програм (у стандартах магістра та доктора філософії);
- вимоги професійних стандартів (за їх наявності).

Однією з основних складових освітньої програми є структурно-логічна схема, яка надається у вигляді логічної послідовності вивчення навчальних дисциплін і їх зв'язків між собою.

У межах спеціальності Університетом можуть бути запроваджені спеціалізації.

3.14 Учасниками освітнього процесу в Університеті є:

- наукові, педагогічні й науково-педагогічні працівники;
- здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються в Університеті;
- фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу за відповідними освітньо-професійними програмами;
- інші працівники Університету.

3.15 Університет здійснює підготовку й перепідготовку фахівців з вищою освітою за відповідними освітньо-професійними (освітньо-науковими) програмами на таких рівнях вищої освіти:

- початковий рівень;
- перший (бакалаврський);
- другий (магістерський);
- третій (освітньо-науковий).

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 20 Всього сторінок 78
--	--	---

3.16 Здобуття вищої освіти на кожному з її рівнів передбачає успішне виконання здобувачем відповідної освітньої (освітньо-професійної або освітньо-наукової) програми і проходження атестації, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти:

- молодшого бакалавра;
- бакалавра;
- магістра;
- доктора філософії.

3.17 Післядипломна освіта, підвищення кваліфікації кадрів в Університеті.

Післядипломна освіта полягає в здобутті другої (наступної) вищої освіти – здобуття ступеня бакалавра (магістра) за іншою спеціальністю на основі здобутої вищої освіти не нижче ступеня бакалавра та практичного досвіду.

Післядипломну освіту в Університеті здійснюють відповідні структурні підрозділи – кафедри, відділ аспірантури і докторантури, підрозділи перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів та інші за розробленими й затвердженими в установленому порядку освітніми програмами.

Якщо навчання здійснюється на базі організацій і підприємств, то зміст освітніх програм визначається договором між замовником та Університетом.

За результатами опанування освітніх програм проводиться відповідна атестація та видається документ встановленого зразка.

Організація післядипломної освіти регламентується відповідним положенням.

3.18 За організацію освітнього процесу в Університеті відповідають відповідні структурні підрозділи.

3.18.1 Структурні підрозділи Університету утворюються відповідно до чинного законодавства України й головних завдань діяльності Університету та функціонують згідно з окремими положеннями, що затверджуються Вченою радою і вводяться в дію наказами ректора Університету.

3.18.2 Основними структурними підрозділами Університету, які беруть безпосередню участь в організації освітнього процесу, є:

- кафедри;
- факультети.

3.18.3 **Кафедра** – це базовий структурний підрозділ Університету, що проводить освітню, методичну та/або наукову діяльність за певною спеціальністю (спеціалізацією) або міжгалузевою групою спеціальностей. До

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 21 Всього сторінок 78
--	--	---

складу кафедри входить не менше п'яти науково-педагогічних працівників, для яких кафедра є основним місцем роботи, і не менш як три з них мають науковий ступінь або вчене (почесне) звання.

Основні завдання і функції кафедри визначаються положенням про кафедру, яке затверджується Вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора.

Керівництво кафедрою здійснює завідувач кафедри відповідно до посадової інструкції, яку затверджує ректор Університету.

3.18.4 Факультет – це структурний підрозділ Університету, що об'єднує не менш як три кафедри та/або лабораторії і забезпечує підготовку не менше 200 здобувачів вищої освіти денної форми навчання. Факультет – це основний організаційний і навчально-науковий структурний підрозділ Університету, на базі якого здійснюється підготовка фахівців з вищою освітою з однієї або кількох суміжних спеціальностей, керівництво навчально-методичною, науково-дослідною роботою кафедр, безпосередньо підпорядкованих факультету, а також координація дій інших кафедр Університету щодо забезпечення освітнього процесу на факультеті.

Основні завдання і функції, а також організація керування факультетом здійснюється відповідно до положення про факультет, яке затверджується Вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора.

Керування факультетом здійснює декан факультету відповідно до посадової інструкції, яку затверджує ректор.

3.19 Статус і функції структурних підрозділів, а також процедури взаємодії між ними визначаються Статутом Університету та положеннями про відповідні структурні підрозділи, які затверджуються Вченою радою Університету і вводяться в дію наказом ректора. Перелік основних положень Університету, що регламентують організацію і зміст освітнього процесу наведено в Додатку А.

3.20 Для провадження освітньої діяльності за спеціалізацією, якщо така визначається Університетом з певної спеціальності, обов'язково передбачається освітньо-професійна або освітньо-наукова програма підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти, яка затверджується рішенням Вченої ради Університету.

3.21 Обсяг освітніх програм підготовки за відповідними ступенями становить:

- молодшого бакалавра – 120 кредитів ЄКТС;
- бакалавра – 180–240 кредитів ЄКТС;

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 22 Всього сторінок 78
--	--	---

– магістра – 90–120 кредитів ЄКТС;
– доктора філософії – 30–60 кредитів ЄКТС – обсяг освітньої складової, що визначається стандартом.

При зарахуванні на навчання зі скороченим терміном навчання Університет має право перезарахувати кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначено стандартом вищої освіти бакалавра (за відсутності стандарту не більше 120 кредитів ЄКТС).

3.22 Навчальний план

3.22.1 Навчальний план розробляється гарантом відповідної освітньої програми.

3.22.2 Загальна/спільна частина навчального плану для групи споріднених спеціальностей розглядається та погоджується на засіданнях галузевих науково-методичних комісій (далі – НМК).

3.22.3 Контроль за розробленням навчальних планів підготовки доктора філософії здійснює відділ аспірантури і докторантури Університету.

3.22.4 Навчальний план розробляється на весь нормативний термін навчання, затверджується Вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора.

3.22.5 Навчальний план повинен містити відомості про:

- галузь знань;
- спеціальність і освітню програму;
- освітній або освітньо-науковий ступінь;
- кваліфікацію;
- нормативний термін навчання;
- графік освітнього процесу;
- перелік і обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС і навчальних годинах за розділами теоретичної, практичної підготовки, за блоками обов’язкових і вибіркового навчальних дисциплін;
- послідовність вивчення навчальних дисциплін, проходження практик (навчальні семестри, курси);
- форми проведення навчальних занять та їх обсяг, а також розподіл бюджету аудиторного навчального часу за окремими формами занять з кожної навчальної дисципліни загалом за весь термін навчання;
- форма підсумкового семестрового контролю, атестація;

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 23 Всього сторінок 78
--	--	---

– загальний бюджет навчального часу за весь нормативний термін навчання та його розподіл на аудиторний навчальний час і час, відведений на самостійну навчальну роботу.

Навчальний план є частиною документації освітньої програми та затверджується Вченою радою Університету відповідно до встановленого Університетом порядку. Вчена рада Університету може делегувати повноваження щодо розгляду навчального плану за вже затвердженою освітньою програмою вченим радам факультетів. Навчальні плани вводяться в дію відповідним наказом ректора Університету.

Експертизу навчальних планів перед їх підписанням здійснюють галузеві НМК та навчально-методичний відділ Університету.

3.22.6 У структурі навчальних планів відокремлюють обов'язкову та вибіркову складові.

3.22.7 Обов'язкова складова навчального плану за програмами вищої освіти має становити не більше 75 % від обсягу (у кредитах ЄКТС) навчального плану та містити навчальні дисципліни, кваліфікаційні/дипломні роботи/проекти, практики та інші види навчального навантаження здобувача, спрямовані на досягнення результатів навчання, визначених освітньою програмою.

При цьому відсоток обсягу освітньої програми, визначений стандартом певної спеціальності відповідного рівня вищої освіти, має бути спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю. При відсутності стандарту за спеціальністю відповідного рівня вищої освіти – не менше 50%. Решту обсягу обов'язкового навчального навантаження виділяють для унікальних компонентів освітньої програми.

3.22.8 Обов'язкова складова навчального плану має містити всі компоненти, опанування яких передбачено освітньою програмою для присвоєння здобувачам відповідної кваліфікації.

3.22.9 Вибіркова складова навчального плану призначена для забезпечення можливості здобувачу освіти поглибити професійні знання в межах вибраної освітньої програми та/або здобуття будь-яких додаткових компетентностей і має становити не менше 25 % від загального обсягу освітньої програми. У межах обсягу вибіркової складової здобувач освіти має право вибирати освітні компоненти самостійно із запропонованих. За рахунок вибіркової складової у навчальних планах запроваджено спеціалізовані (профільовані) блоки

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 24 Всього сторінок 78
--	--	---

дисциплін (Minor, Major), у тому числі такі, що спрямовані на здобуття відповідної професійної кваліфікації (повної або часткової).

Формування програмного результату навчання може відбуватися за рахунок вибіркової компоненти за умови пропонування для вибору кількох різних освітніх компонент (блоків), які спрямовані на досягнення одного й того ж програмного результату навчання.

3.22.10 Під час формування переліку дисциплін і практик у навчальних планах враховуються вимоги затверджених стандартів вищої освіти та відповідних освітніх програм. При цьому навчальні практики (стажування) як цикл підготовки входять до складу навчальних дисциплін. Обсяги навчальних дисципліни мають бути кратними 0,5 кредиту ЄКТС. Навчальні дисципліни й навчальні практики, стажування (обов'язкові й вибіркові) плануються в обсязі, як правило, трьох і більше кредитів ЄКТС, а кількість форм контролю на навчальний рік не повинна перевищувати шістнадцять.

3.22.11 Курсову роботу (проєкт), що має міждисциплінарний характер, може бути виділено як окрему позицію в навчальному плані (орієнтовний обсяг – один-два кредити ЄКТС) і включено до розрахунку кількості форм контролю на навчальний рік.

3.22.12 Вивчення всіх навчальних дисциплін передбачає наступні форми контролю:

- залік;
- диференційний залік (як правило оцінюється виконання та захист курсової роботи/проєкту);
- іспит.

Загальна кількість іспитів не може становити більше п'яти на одну екзаменаційну сесію.

3.22.13 Для виконання й захисту кваліфікаційної роботи здобувачам випускного курсу в навчальному плані виділяється не менше трьох кредитів ЄКТС залежно від вимог освітньої програми.

Для проведення атестації здобувачів освіти у формі атестаційного іспиту (комплексного іспиту) не встановлюються обсяги навчального навантаження для здобувача. Відповідна освітня компонента, як контрольний захід, додається до обов'язкової частини навчального плану.

3.22.14 Під час формування навчального плану з певної освітньої програми для денної форми здобуття освіти планують, що аудиторне навантаження має становити від 1/3 до 2/3 загального обсягу навантаження.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 25 Всього сторінок 78
--	--	---

3.22.15 Форми проведення навчальних занять, їх обсяг, а також розподіл бюджету аудиторного навчального часу за окремими формами занять з кожної навчальної дисципліни встановлює гарант освітньої програми (на засіданнях галузевих НМК у випадках, зазначених в п. 3.22.2 цього Положення).

3.22.16 Навчальний план з певної освітньої програми для заочної форми здобуття освіти за змістом і структурою відповідає навчальному плану для денної форми здобуття освіти. Відсоток зменшення обсягу аудиторних занять порівняно з навчальним планом для денної форми навчання має бути пропорційним для всіх навчальних дисциплін навчального плану завдяки збільшенню кількості годин на самостійну роботу. Перелік обов'язкових освітніх компонент, їх обсяги у кредитах ЄКТС, послідовність викладання й форми підсумкового контролю мають збігатися з навчальним планом для денної форми здобуття освіти.

3.22.17 Внесення змін до затверджених навчальних планів здійснюється після експертизи запропонованих змін на відповідність затвердженій освітній програмі. Зміни не можуть впливати на програмні результати навчання. У разі якщо зміни є необхідними та важливими, то освітня програма переглядається відповідно до процедури, визначеної в положенні «Про розроблення та модернізацію освітніх програм».

3.23 Індивідуальний навчальний план розробляється зазвичай на навчальний рік, з урахуванням особистих освітньо-професійних інтересів і потреб здобувача освіти згідно з навчальним планом для певної освітньої програми і містить інформацію про перелік обов'язкових і вибіркових освітніх компонентів, послідовність вивчення навчальних дисциплін і проходження практик, обсяг навчального навантаження (усі види навчальної діяльності), типи індивідуальних завдань (курсіві та кваліфікаційні роботи/проекти), результати оцінювання (поточний і семестровий контроль знань, атестацію здобувача освіти). За індивідуальним навчальним планом здійснюється навчання здобувача освіти.

3.23.1 Індивідуальний навчальний план складають на кожний навчальний рік, його затверджує декан факультету до початку навчального року. Індивідуальний навчальний план знаходиться у здобувача освіти та в деканаті.

3.23.2 Відповідальним за виконання індивідуального навчального плану є здобувач. Невиконання індивідуального навчального плану здобувачем освіти є підставою для його відрахування з Університету.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 26 Всього сторінок 78
--	--	---

3.23.3 Контроль за виконанням індивідуального навчального плану здобувача освіти здійснює декан факультету.

3.23.4 Вибір навчальних дисциплін для формування індивідуальних навчальних планів здобувачів здійснюється відповідно до Положення «Про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін і порядок формування індивідуального навчального плану студента» в особистих кабінетах системи підтримки освітнього процесу Pilot.

3.23.5 Деканати факультетів організовують вибір здобувачами навчальних дисциплін у наступних семестрах навчання за відповідними навчальними планами:

- для денної форми навчання – протягом двох тижнів за два місяці до закінчення навчального семестру;
- для заочної форми навчання – протягом першого тижня настановно-екзаменаційної сесії;
- для зарахованих на перший курс – протягом двох тижнів до початку навчального семестру.

3.23.6 Навчально-аналітичний відділ разом з диспетчерською службою Університету за інформацією, зафіксованою в особистих кабінетах здобувачів освіти, формує протягом тижня навчальні групи з вивчення певної вибіркової навчальної дисципліни в наступному навчальному семестрі із розрахунку не менше 15 осіб у навчальній групі. Диспетчерська служба Університету вносить корективи у розклад занять і доводить інформацію до всіх учасників освітнього процесу.

3.23.7 Деканати факультетів після отримання інформації від навчально-аналітичного відділу протягом тижня надають здобувачам освіти, які вибрали навчальні дисципліни, навколо яких не згрупувалася необхідна кількість осіб, можливість здійснити повторний вибір інших вибірових навчальних дисциплін, для вивчення яких сформувалися групи, і наприкінці поточного тижня інформують навчально-аналітичний відділ Університету для остаточного формування навчальних груп з вивчення певних вибірових навчальних дисциплін на наступний навчальний семестр.

3.23.8 Закінчення процедури вибору дисциплін є підставою для уточнення навчального навантаження й необхідної кількості штатних одиниць для кафедр Університету.

3.24 **Графік освітнього процесу** – це нормативний документ Університету, який визначає календарні терміни теоретичного навчання,

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 27 Всього сторінок 78
--	--	---

практичної підготовки, семестрового контролю (екзаменаційних сесій), підготовки кваліфікаційних робіт, атестації здобувачів освіти, канікул, науково-дослідної роботи, оформлення та захисту дисертації (для третього (освітньо-наукового) рівня). Графік освітнього процесу складається на навчальний рік і затверджується ректором Університету.

3.24.1 Графік освітнього процесу за денною і дистанційною формами здобуття освіти укладається з урахуванням таких особливостей:

- навчальний рік, крім випускних курсів, триває 12 місяців і розпочинається зазвичай з 1 вересня;
- навчальний рік поділяється на два семестри (осінній і весняний), теоретичне навчання протягом яких завершується тижнями підсумкового та семестрового контролю (екзаменаційних сесій). Академічні заборгованості ліквідуються під час семестрового контролю та канікул;
- сукупна тривалість теоретичного навчання, екзаменаційних сесій і практик протягом навчального року (крім випускних курсів) дорівнює сорока двом робочим тижням без урахування святкових тижнів і зазвичай розподіляється за такою схемою: 8 + 8 навчальних тижнів + 1 тиждень підсумкового контролю + 3 тижні семестрового контролю в осінньому семестрі та 8 + 8 навчальних тижнів + 1 тиждень підсумкового контролю + 3 тижні семестрового контролю + 2 тижні практики (для 1–3 курсів) у весняному семестрі;
- тривалість канікул не може бути меншою, ніж вісім тижнів на навчальний рік (крім останнього року навчання за відповідною освітньою програмою);
- навчальні, ознайомчі та виробничі практики можуть проводитися як до, так і після літніх канікул, час їх проведення визначається наказами на практику;
- для написання та захисту кваліфікаційної роботи в графіку освітнього процесу передбачається не менш ніж 4 тижні для освітнього ступеня бакалавра та не менш ніж 8 тижнів для освітнього ступеня магістра.

Додаткові вимоги, необхідні для планування навчального процесу можуть визначати навчально-аналітичний та навчально-методичний відділи Університету.

3.25 Графік освітнього процесу за заочною формою здобуття освіти передбачає навчання за такими етапами:

- настановча сесія – період очної форми здобуття освіти, під час якого здійснюється освітній процес за всіма видами навчальних занять, передбачених навчальним планом (лекції, лабораторні роботи, практичні, семінарські заняття,

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 28 Всього сторінок 78
--	--	---

консультації), здобувачі ознайомлюються з основними завданнями з навчальних дисциплін, графіком їх вивчення, системою та критеріями оцінювання, отримують методичний матеріал та загальну інформацію тощо;

– міжсесійний період – період, під час якого здобувачі освіти самостійно опановують теоретичний матеріал, виконують контрольні завдання та пересилають їх викладачам;

– період семестрового контролю (екзаменаційна сесія) – період, під час якого здобувачі освіти захищають завдання, виконані у міжсесійний період, відвідують заходи семестрового контролю.

Сукупна тривалість періоду семестрового контролю (разом із настановчою сесією) на заочній формі здобуття освіти становить до 30 календарних днів на рік на 1–2-му курсах за освітнім ступенем бакалавра; до 40 календарних днів на рік – на старших курсах за освітніми ступенями бакалавра та магістра.

При організації семестрового контролю за заочною формою здобуття освіти враховується те, що навчальні заняття можуть плануватися не більш ніж на шість днів на тиждень і не більш ніж вісім годин на день. При цьому виокремлюється час для заліків (не менш ніж дві години на залік на академічну групу) та іспитів (не менш ніж чотири години на іспит на академічну групу).

3.26 Семестровий навчальний план

3.26.1 Семестровий навчальний план формується навчально-аналітичним відділом Університету на підставі затвердженого навчального плану за кожною освітньою програмою і використовується для конкретизації планування освітнього процесу на кожний навчальний рік. Сформовані семестрові плани передаються до деканатів і диспетчерської служби Університету.

3.26.2 Семестровий навчальний план підготовки доктора філософії за певною освітньою програмою контролює відділ аспірантури і докторантури Університету.

3.27 Робоча програма/силабус навчальної дисципліни

3.27.1 Робочу програму/силабус навчальної дисципліни розробляють за формою, установленною в Університеті згідно з Положеннями «Про формування робочої програми навчальної дисципліни» та «Про си́лабус навчальної дисципліни», на підставі вимог відповідної освітньої програми.

3.27.2 Робочу програму/силабус навчальної дисципліни розробляє викладач, який викладає дисципліну, або група викладачів різних кафедр (у разі викладання навчальної дисципліни на кількох кафедрах) до початку

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 29 Всього сторінок 78
--	--	---

навчального року, у якому вона викладається. Викладач зобов'язаний ознайомити здобувачів освіти з робочою програмою/слабусом навчальної дисципліни перед початком вивчення дисципліни шляхом розміщення електронного файлу, що містить цю програму, у відповідному електронному дистанційному курсі в системі Mentor.

3.27.3 Робочу програму/силабус навчальної дисципліни розглядають на засіданні кафедри, яка забезпечує її викладання, підписують розробник (розробники) програми/силабусу та завідувач кафедри. Робочу програму/силабус навчальної дисципліни затверджує гарант освітньої програми/керівник проектної групи спеціальності або голова відповідної НМК, якщо дисципліна належить до загальної/спільної частини навчального плану для групи споріднених спеціальностей.

3.27.4 Оригінал робочої програми/силабусу навчальної дисципліни зі всіма додатками зберігається на кафедрі, а в електронному вигляді її передають до навчально-методичного відділу Університету.

3.27.5 Копії робочої програми/силабусу навчальної дисципліни зі всіма додатками зберігаються на випускових кафедрах.

3.27.6 Робоча програма/силабус навчальної дисципліни зберігається до завершення навчання здобувачами освіти, які її вивчали.

3.28 Для успішної організації освітнього процесу й забезпечення вивчення навчальних дисциплін здобувачами освіти розробляється НМКД для кожної дисципліни.

Відповідальність за його якість покладається безпосередньо на викладача, який викладає дисципліну, а також на гаранта відповідної освітньої програми. НМКД зберігається на кафедрі, а його електронний варіант розміщується на електронних ресурсах Університету. Загальний контроль за організацію викладання дисциплін покладається на завідувача кафедри, за якою закріплено дисципліну. Кожний елемент НМКД розробляється відповідно до вимог, визначених окремими положеннями або іншими нормативними документами.

4 ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

4.1 Форми здобуття освіти в Університеті:

- очна (денна);
- дистанційна;
- заочна;

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 30 Всього сторінок 78
--	--	---

– дуальна.

Форми здобуття освіти можуть поєднуватися.

4.1.1 Очна (денна, вечірня) форма здобуття освіти – це спосіб організації навчання здобувачів освіти, що передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі.

4.1.2 Дистанційна форма здобуття освіти – це індивідуалізований процес здобуття освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

4.1.3 Заочна форма здобуття освіти – це спосіб організації навчання здобувачів освіти шляхом поєднання очної форми освіти під час короткочасних сесій і самостійного оволодіння освітньою програмою у проміжку між ними.

4.1.4 Дуальна форма здобуття освіти передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти (в інших суб'єктах освітньої діяльності) з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації зазвичай на основі договору. Особливості організації навчання за дуальною формою визначаються окремим положенням.

4.2 Форми організації освітнього процесу в Університеті, види навчальних занять і контролю

4.2.1 Освітній процес в Університеті здійснюється за такими формами:

- навчальні заняття;
- самостійна робота;
- практична підготовка;
- науково-дослідна робота;
- контрольні заходи.

4.2.2 Основними видами навчальних занять в Університеті є:

- лекція;
- лабораторне заняття;
- практичне заняття;
- семінарське заняття;
- індивідуальне заняття;
- консультація.

Університет має право встановлювати інші форми освітнього процесу і види навчальних занять (тренінг, круглий стіл, колоквиум тощо) залежно від потреби за рішенням кафедри, яка викладає дисципліну.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 31 Всього сторінок 78
--	--	---

4.2.3 Лекція – це логічно завершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання, ілюстрований, за необхідності, засобами наочності з демонстрацією результатів дослідів. Лекція є одним із основних видів навчальних занять і водночас методів навчання в Університеті, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу. Лекція призначена для формування у здобувачів освіти основ знань з певної спеціальності, а також для визначення напрямку, основного змісту й характеру всіх інших видів навчальних занять і самостійної роботи здобувачів з відповідної навчальної дисципліни.

Лекція зазвичай є елементом курсу лекцій, який охоплює основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни. Обсяг і зміст лекційного курсу визначається вимогами освітньої програми та навчальним планом.

Лекційні заняття проводять у відповідно обладнаних приміщеннях – навчальних аудиторіях – для однієї або більше навчальних груп здобувачів, або у дистанційній формі із використанням мультимедійного обладнання на базі спеціалізованих web-ресурсів.

Лекційні потоки зазвичай формують із здобувачів певного курсу однієї спеціальності. За необхідністю декілька лекційних потоків можуть бути об'єднані в один або, навпаки, великі потоки можуть бути поділені на менші.

Лекції читають досвідчені викладачі, а саме: професори і доценти, а також, в окремих випадках, інші висококваліфіковані фахівці, які мають значний досвід наукової, науково-методичної та практичної діяльності.

Лектор повинен мати широкий науковий світогляд, ґрунтовні знання і практичний досвід у відповідній галузі, вміти системно, аргументовано, на належному науковому, педагогічному й методичному рівні передавати відповідну навчальну інформацію.

Лектор, який читає курс лекцій, зобов'язаний перед початком навчального року, на який заплановано викладання дисципліни, підготувати НМКД.

Лектора, який вперше викладає курс лекцій, завідувач кафедри/гарант освітньої програми може зобов'язати до проведення пробних лекцій за участі кваліфікованих науково-педагогічних працівників.

Лектор зобов'язаний дотримуватися робочої програми навчальної дисципліни. Лектор може не обмежуватися в питаннях тлумачення навчального матеріалу, формах і засобах доведення його до здобувачів.

Завідувач кафедри і лектор несуть повну відповідальність як за ретельну підготовку лекції за змістом, так і за методику та якість її проведення.

Лекція зазвичай складається з таких елементів:

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 32 Всього сторінок 78
--	--	---

- вступ, де подаються мотивація навчання, чітке формулювання теми лекції й постановка завдання;
- викладення в логічній послідовності окремих частин лекції;
- висновки, що дають можливість осмислити лекцію в цілому й виокремити основну ідею;
- конкретне завдання для самостійної роботи;
- відповіді на запитання.

4.2.4 Лабораторне заняття – вид навчального заняття, на якому здобувачі під керівництвом науково-педагогічного працівника самостійно проводять натурні або імітаційні експерименти, досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень конкретної навчальної дисципліни, набувають практичних навичок роботи з лабораторним обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

Обсяг, перелік тем і зміст лабораторних занять визначено у робочій програмі навчальної дисципліни відповідно до навчального плану.

Лабораторні заняття проводять у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях з використанням устаткування, пристосованого до умов освітнього процесу (лабораторних макетів, установок тощо). В окремих випадках лабораторні заняття можуть проводитися в умовах реального професійного середовища (наприклад, на виробництві, в наукових лабораторіях тощо).

В разі запровадження наказом по Університету рішення про проведення освітнього процесу із використанням дистанційних технологій навчання лабораторні заняття можуть проводитися у формі лабораторно-розрахункових робіт на основі лабораторних даних, наданих викладачем.

Лабораторне заняття зі здобувачами однієї навчальної групи (кількістю до 30 осіб) проводять два науково-педагогічні працівники. У разі, якщо навчальна група становить менш ніж 20 осіб, лабораторне заняття проводить один науково-педагогічний працівник. В окремих випадках (вимоги безпеки життєдіяльності, обмежена кількість робочих місць тощо) допускається проведення лабораторних занять з меншою кількістю здобувачів. Лабораторні роботи здобувачі можуть виконувати індивідуально або колективно.

Обов'язковість виконання здобувачем освіти лабораторних робіт визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Лабораторне заняття складаються з проведення поточного контролю підготовленості здобувачів до виконання конкретної лабораторної роботи,

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 33 Всього сторінок 78
--	--	---

виконання завдань теми заняття, оформлення індивідуального звіту з виконаної роботи та його захисту перед науково-педагогічним працівником.

Оцінки, отримані здобувачами за виконання лабораторної роботи, відносять до поточного контролю відповідної навчальної дисципліни.

Проведення лабораторного заняття передбачає такі етапи:

– попередній контроль підготовленості здобувачів до виконання конкретної лабораторної роботи;

– виконання конкретних завдань відповідно до запропонованої тематики;

– оформлення індивідуального звіту;

– оцінювання викладачем результатів роботи здобувача.

Лабораторне заняття складається з таких етапів:

– організаційний – постановка мети й актуалізація знань, відповіді на запитання;

– інструктаж, виконання лабораторної роботи;

– оцінювання та оформлення результатів спостереження;

– письмовий або усний звіт здобувача про виконання завдання;

– визначення домашнього завдання.

Науково-педагогічні працівники, яким доручено проводити лабораторні заняття, зобов'язані перед початком відповідного семестру провести консультації з лектором.

4.2.5 Практичне заняття – вид навчального заняття, на якому науково-педагогічний працівник організовує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни з метою розширення, поглиблення й деталізації теоретичних знань, отриманих здобувачами на лекціях і в процесі самостійної роботи і спрямованих на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, прищеплення умінь і навичок, розвиток наукового мислення й усного мовлення здобувачів шляхом індивідуального виконання відповідно сформульованих завдань.

Обсяг, перелік тем і зміст практичних занять визначаються робочою програмою навчальної дисципліни відповідно до вимог освітньої програми.

Практичні заняття проводять в аудиторіях або навчальних лабораторіях, оснащених необхідними технічними засобами навчання, обчислювальною технікою, на тренувальних комплексах, реальних об'єктах тощо.

Практичне заняття проводять зі здобувачами однієї навчальної групи (кількістю до 30 осіб). Також практичні заняття можуть проводитись у дистанційній формі із використанням мультимедійного обладнання на базі спеціалізованих web-ресурсів. З окремих навчальних дисциплін, виходячи з особливостей їх вивчення, допускається поділ навчальної групи на дві

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 34 Всього сторінок 78
--	--	---

підгрупи. У такому разі до проведення практичного заняття залучають двох науково-педагогічних працівників.

Для проведення практичного заняття попередньо готують необхідні методичні матеріали і дидактичні засоби – тести, варіанти завдань різної складності, моделі проблемних ситуацій, які пропонуються для розв'язування їх здобувачами на занятті.

Якість підготовки здобувачів до заняття та їх участь у розв'язуванні практичних завдань оцінює викладач. Оцінки, отримані здобувачами за окремі практичні заняття, відносять до поточного контролю з навчальної дисципліни.

Практичне заняття складається з постановки загальної проблеми науково-педагогічним працівником та її обговорення за участю здобувачів, розв'язання завдань з їх обговоренням і контрольних завдань, виконання контрольних вправ, нормативів, опрацювання документів тощо, їх перевірки та оцінювання викладачем результатів роботи здобувачів.

Практичне заняття складається з таких етапів:

- організаційний – ознайомлення з темою і планом заняття;
- підготовка здобувачів до виконання роботи;
- самостійне виконання здобувачами завдань;
- аналіз роботи здобувачів, підведення підсумків, захист практичної роботи або домашнього завершення практичної роботи, видача завдання для самостійної роботи.

Науково-педагогічні працівники, яким доручено проводити практичні заняття, зобов'язані перед початком відповідного семестру провести консультації з лектором.

4.2.6 Семінарське заняття – вид навчального заняття, на якому науково-педагогічний працівник організовує дискусію щодо тем, попередньо визначених робочою програмою навчальної дисципліни, до яких здобувачі готують тези доповідей на основі індивідуально виконаних завдань. Семінарські заняття проводять у формі бесіди, рецензування й обговорення рефератів і доповідей, дискусій тощо з метою сприяння розвитку творчої самостійності здобувачів, поглиблення їх інтересу до науки й наукових досліджень, розвитку культури мовлення, набуття вмінь і навичок публічного виступу, участі в дискусії. Також семінарські заняття можуть проводитись у дистанційній формі із використанням мультимедійного обладнання на базі спеціалізованих web-ресурсів.

Обсяг, перелік тем і зміст семінарських занять визначаються робочою програмою навчальної дисципліни відповідно до вимог освітньої програми.

Перелік тем (доповідей, рефератів тощо) для обговорення на семінарському занятті доводять до відома здобувачів зазвичай під час лекції, що передує семінарському заняттю.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 35 Всього сторінок 78
--	--	---

На кожному семінарському занятті науково-педагогічний працівник оцінює підготовлені здобувачами реферати, доповіді, їх активність у дискусії, уміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо.

Проведення семінарського заняття передбачає обов'язкове підбиття підсумків щодо обговорення теми і оцінювання участі у ньому здобувачів.

Оцінки, отримані здобувачами за семінарські заняття, відносять до поточного контролю з навчальної дисципліни.

Семінарське заняття складається з таких етапів:

- організаційний – повідомлення теми, мети й завдань семінару, створення робочої атмосфери для проведення заняття та ін.;
- обговорення проблем, винесених на семінарське заняття;
- діагностика правильності засвоєння здобувачами знань, підбиття підсумків, організація самостійної роботи здобувачів.

Науково-педагогічні працівники, яким доручено проводити семінарські заняття, зобов'язані перед початком відповідного семестру провести консультації з лектором.

4.2.7 Індивідуальне заняття – вид навчального заняття, яке проводиться з окремими здобувачами з метою підвищення рівня їх підготовки і сприяння розкриттю їх індивідуальних творчих здібностей.

Індивідуальні заняття проводять зазвичай у час поза основним розкладом, за окремим графіком, складеним викладачем і затвердженим завідувачем кафедри з урахуванням потреб і можливостей здобувачів. Індивідуальні заняття можуть проводитись у дистанційній формі із використанням мультимедійного обладнання на базі спеціалізованих web-ресурсів.

Організацію й проведення індивідуальних занять доручають найбільш кваліфікованим викладачам з урахуванням індивідуального навчального плану здобувача. Індивідуальні заняття можуть охоплювати одну або декілька тем з однієї або декількох навчальних дисциплін, а в окремих випадках – повний обсяг тем навчальних занять для конкретного ступеня вищої освіти.

Індивідуальні заняття на молодших курсах спрямовуються здебільшого на поглиблене вивчення здобувачами окремих навчальних дисциплін, на старших курсах індивідуальні заняття мають науково-дослідний характер і передбачають безпосередню участь здобувачів у виконанні наукових досліджень та інших творчих завдань.

Види індивідуальних навчальних занять, їх обсяг, форми й методи проведення визначає викладач за погодженням з гарантом освітньої програми та затверджує завідувач кафедри.

4.2.8 Консультація – вид навчального заняття, на якому здобувач отримує від науково-педагогічного працівника відповіді на конкретні запитання

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 36 Всього сторінок 78
--	--	---

або пояснення певних теоретичних положень та аспектів їх практичного застосування або здобуває/розвиває певні компетентності, наявність яких вимагає освітня програма, за якою він навчається.

Консультація може бути індивідуальною або проводитися для групи (поток) здобувачів залежно від того, чи консультує науково-педагогічний працівник здобувачів з питань, пов'язаних із виконанням індивідуальних завдань (курсового, дипломного проектування, розрахунково-графічних робіт, реферати та ін.), чи з теоретичних питань навчальної дисципліни або певних аспектів їх практичного застосування. Також консультації можуть проводитись у дистанційній формі із використанням мультимедійного обладнання на базі спеціалізованих web-ресурсів.

Час, відведений науково-педагогічним працівникам для проведення консультацій з конкретної дисципліни, визначається завідувачем кафедри/гарантом освітньої програми згідно з нормами Положення «Норми часу для планування і обліку роботи науково-педагогічних працівників».

Консультації проводять викладачі, які читають відповідну навчальну дисципліну. Консультації проводять протягом семестру, семестрового контролю та під час канікул за відповідним графіком. Графік розробляється на кафедрі й погоджується з диспетчерською службою Університету. Графік консультацій може бути розроблений диспетчерською службою Університету.

4.2.9 Самостійна робота – одна з основних форм організації освітнього процесу, за якої здобувач самостійно набуває або поглиблює відповідні знання, навички та вміння, що передбачені очікуваними програмними результатами навчання з конкретної компоненти освітньої програми. Обсяг і зміст самостійної роботи визначається освітньою програмою, навчальним планом та робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями, вказівками та ін.

Самостійну роботу щодо засвоєння навчального матеріалу з конкретної навчальної дисципліни здобувач виконує в «домашніх» умовах, а також у бібліотеці, навчальних лабораторіях, комп'ютерних класах Університету та інших установах.

Під час організації самостійної роботи здобувача з використанням складного обладнання або устаткування, складних систем доступу до інформації (комп'ютерних баз даних, систем автоматизованого проектування тощо) передбачається можливість отримання необхідної консультації або допомоги з боку фахівця.

Самостійна робота здобувача забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни або окремої теми: підручники, навчальні посібники, методичні

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 37 Всього сторінок 78
--	--	---

матеріали, курси лекцій, практикуми, навчально-лабораторне обладнання, електронно-обчислювальна техніка тощо.

Методичні матеріали для самостійної роботи здобувача мають забезпечувати можливість проведення самоконтролю з боку здобувача (засоби самоконтролю – тести, пакет контрольних завдань тощо).

Для самостійної роботи здобувача також рекомендується відповідна наукова й фахова монографічна й періодична література.

Результати самостійної роботи спеціально не оцінюють, але виявляють під час діагностування знань з навчальної дисципліни.

Відповідні кафедри і підрозділи Університету повинні створити здобувачеві всі умови, необхідні для успішної самостійної навчальної роботи, а також забезпечити його необхідними методичними засобами (навчальною літературою, лабораторним обладнанням та устаткуванням, електронно-обчислювальною технікою тощо).

Самостійну роботу здійснюють за методичними рекомендаціями, розробленими відповідною кафедрою.

4.2.10 Науково-дослідна робота – це форма організації наукової та дослідної роботи здобувачів освіти, за якої вони залучаються до активної самостійної (або під керівництвом викладача) науково-дослідної діяльності для формування наукового світогляду, розвитку науково-дослідних умінь, набуття навичок творчого вирішення практичних завдань; це форма сприяння молодим дослідникам в опануванні методології та методів наукового пошуку.

Науково-дослідна робота здобувачів в Університеті відбувається за трьома основними напрямками:

- науково-дослідна робота в освітньому процесі;
- науково-дослідна робота здобувачів у позанавчальний час;
- науково-організаційні заходи – конференції, конкурси, олімпіади та ін.

Науково-дослідна робота під час вивчення навчальних дисциплін виконується за умов оптимального співвідношення репродуктивних і творчих завдань, індивідуальних і колективних форм організації процесу навчання, максимального насичення занять ситуаціями спільної творчої діяльності.

Науково-дослідна робота здобувачів у позанавчальний час є ефективним засобом об'єктивного виявлення обдарованої студентської молоді, реалізації її творчих здібностей, стимулювання потреби у творчому оволодінні знаннями, активізації навчально-пізнавальної діяльності.

4.2.11 Індивідуальне завдання – одна з форм організації освітнього процесу в Університеті, метою якої є поглиблення, узагальнення й закріплення

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 38 Всього сторінок 78
--	--	---

знань, які здобувачі одержують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Зміст індивідуального завдання – це завершена теоретична або практична робота в межах освітньої компоненти, що виконується на основі знань, умінь і навичок, набутих у процесі лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять, та охоплює декілька тем або повністю навчальну дисципліну. До індивідуальних завдань належать реферати, розрахункові, графічні, курсові та кваліфікаційні роботи, дисертації тощо.

Методичні матеріали (рекомендації, вказівки тощо) щодо виконання індивідуального завдання розробляються на кафедрах.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладачів. Зазвичай індивідуальні завдання виконує окремо кожний здобувач. У тих випадках, коли завдання мають комплексний характер, до їх виконання можуть залучатися декілька здобувачів, у тому числі ті, які навчаються на різних факультетах і за різними спеціальностями.

Індивідуальні завдання в Університеті виконують у терміни, передбачені навчальним планом та графіком освітнього процесу або робочою програмою відповідної навчальної дисципліни. Індивідуальне завдання з певної навчальної дисципліни є складовою структурною частиною навчальної дисципліни. Індивідуальне завдання оцінюється згідно з критеріями, визначеними в робочій програмі навчальної дисципліни.

4.2.11.1 Курсова робота (проект) – це один із видів індивідуальних завдань навчально-дослідного, творчого або проектно-конструкторського характеру, метою якого є застосування знань з однієї або декількох навчальних дисциплін під час вирішення конкретного фахового завдання і набуття вміння самостійно працювати з навчальною й науковою літературою, електронно-обчислювальною технікою, лабораторним обладнанням з використанням сучасних інформаційних засобів і технологій.

Конкретна кількість курсових робіт (проектів) визначається освітньою програмою з певної спеціальності.

Виконання курсової роботи зазвичай обмежується теоретичними питаннями або експериментальними дослідженнями.

Обсяг курсового проекту зазвичай є більшим, ніж обсяг курсової роботи.

Виконання курсового проекту зазвичай орієнтовано на проектування та обґрунтування на його основі технічного рішення і передбачає виконання конструкторських розробок, технологічних розрахунків, графічної частини тощо.

Для здобувачів першого курсу навчання за освітнім ступенем бакалавра курсові роботи (проекти) не плануються.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 39 Всього сторінок 78
--	--	---

Тематика курсових робіт (проектів), яку визначають на кафедрі за погодженням з гарантами освітніх програм, має відповідати вимогам та направленості освітніх програм, бути актуальною й тісно пов'язаною із розв'язанням практичних фахових завдань.

Обговорення тем курсових робіт (проектів) і призначення їх керівників здійснюється на засіданні кафедри перед початком відповідного навчального року.

Здобувач може вибрати тему роботи (проекту) із переліку, запропонованого кафедрою. Здобувач також може запропонувати свою тему курсової роботи (проекту), рішення про її затвердження приймає викладач за погодженням з гарантом освітньої програми/завідувачем кафедри.

Курсові роботи (проекти) виконуються під керівництвом кваліфікованих науково-педагогічних працівників.

Курсову роботу (проект) оцінюють за результатами захисту перед комісією у складі двох-трьох науково-педагогічних працівників кафедри (склад комісії визначає завідувач кафедри), у тому числі керівника курсової роботи (проекту), до початку семестрового контролю.

Курсові роботи (проекти), що мають теоретичну та практичну цінність, за рішенням кафедри подаються на конкурси студентських наукових робіт, пропонуються до впровадження.

Курсові роботи (проекти) зберігаються на кафедрі протягом року, потім підлягають знищенню.

4.2.11.2 Кваліфікаційна робота – це узагальнена назва роботи, на підставі якої проводиться атестація здобувача освіти з метою виявлення теоретичних і практичних знань, вміння їх застосовувати у процесі розв'язання конкретних наукових, технічних, економічних, соціальних і виробничих завдань. Кваліфікаційна робота може бути виконана у вигляді дипломної роботи, дипломного проекту, дисертації тощо і за своєю суттю є індивідуальним завданням науково-дослідного, організаційного, технічного, творчого або проєктно-конструкторського характеру, яке здобувач виконує на завершальному етапі навчання.

Тематику кваліфікаційних робіт визначає гарант освітньої програми/завідувач випускової кафедри з урахуванням актуальних наукових і практичних питань у відповідній галузі.

Здобувачеві надається право вибрати тему кваліфікаційної роботи, визначену випусковою кафедрою, або запропонувати свою з обґрунтуванням доцільності її розроблення. У таких випадках перевагу надають темам, які

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 40 Всього сторінок 78
--	--	---

безпосередньо пов'язані з місцем майбутньої професійної діяльності випускника.

Вимоги до змісту та порядок виконання кваліфікаційної роботи визначаються у відповідних методичних матеріалах випускової кафедри (рекомендаціях, вказівках та ін.).

Керівниками кваліфікаційних робіт призначають найбільш кваліфікованих науково-педагогічних працівників кафедри.

Порядок захисту кваліфікаційних робіт визначено в Положенні «Про створення та організацію роботи екзаменаційної (атестаційної) комісії».

Кваліфікаційні роботи після їх захисту випускові кафедри передають до бібліотеки Університету, де вони зберігаються протягом п'яти років, а потім підлягають знищенню.

4.2.12 Практична підготовка здобувача – це одна із форм організації освітнього процесу, яка є обов'язковим компонентом освітньої програми для здобуття певного ступеня вищої освіти.

Метою практичної підготовки здобувача освіти є узагальнення отриманих теоретичних і практичних знань, набуття професійних навичок та вмінь, що формують фахівців із вищою освітою відповідного ступеня і сприяють підвищенню якості підготовки фахівців.

Практичну підготовку здобувач освіти здійснює шляхом проходження навчальної практики, стажування на підприємствах, в установах та організаціях або у структурних підрозділах Університету, що забезпечують практичну підготовку.

Практична підготовка здобувача має бути безперервною і послідовною протягом навчання, що сприяє закріпленню відповідних компетентностей майбутніх фахівців.

Види, обсяг і терміни проведення навчальної практики, стажування в Університеті визначаються у навчальному плані для певної освітньої програми. Для всіх видів практичної підготовки (стажування) розробляються робочі програми практик.

Переддипломна практика, стажування перед атестацією здобувача безпосередньо пов'язані з майбутньою професійною діяльністю.

Організація практичної підготовки в Університеті регламентується цим Положенням і відповідними нормативними актами.

Навчально-методичне керування практичною підготовкою, виконання програми навчальної практики, стажування забезпечують відповідні кафедри.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 41 Всього сторінок 78
--	--	---

Загальну організацію навчальної практики, стажування здобувачів і контроль за її проведенням здійснюють відповідальні особи/керівники навчальних практик згідно з наказами про практику (стажування).

До керівництва навчальною практикою здобувачів залучають досвідчених викладачів Університету і спеціалістів, які працюють на підприємстві, в організації, установі, де проходять навчальна практика, стажування.

4.2.13 Контрольні заходи – це форма організації освітнього процесу, що є необхідним елементом зворотного зв'язку в процесі навчання.

Контрольні заходи проводять з метою встановлення рівня засвоєння здобувачем теоретичного матеріалу і набуття практичних навичок, які передбачені робочими програмами навчальних дисциплін, що викладаються в Університеті.

Всі види контрольних заходів та організація процесу оцінювання знань здобувачів освіти визначено в Положенні «Про рейтингове оцінювання досягнень студентів».

4.2.14 В межах аналізу якості освіти за кожною освітньою програмою щорічно проводиться **окремий контрольний захід (ОКЗ)**, який включає анкетування здобувачів освіти та аналіз показників успішності з урахуванням обсягів кожної освітньої компоненти (кількість кредитів ЄКТС, що відводяться на дисципліну) на момент закінчення тижня підсумкового контролю.

Отримані результати ОКЗ використовуються гарантом освітньої програми під час моніторингу й аналізу якості викладання та навчання за освітньою програмою як інструмент зворотного зв'язку, а також для прогнозування конкурентоспроможності випускників освітньої програми на ринку праці й самої освітньої програми на ринку освітніх послуг.

4.2.15 Атестація здобувачів

Атестацію осіб, які здобувають ступінь бакалавра або магістра, здійснює екзаменаційна комісія, до складу якої можуть входити представники роботодавців та їх об'єднань.

На підставі рішення екзаменаційної комісії особі, яка успішно виконала відповідну освітню програму на певному рівні вищої освіти і пройшла атестацію, присуджується відповідний ступінь вищої освіти та відповідна кваліфікація і видається документ про вищу освіту.

Форма атестації здобувача вищої освіти визначається освітньою програмою й відображається у відповідному навчальному плані.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 42 Всього сторінок 78
--	--	---

Завдання, порядок формування, організацію і регламент роботи екзаменаційних комісій в Університеті визначено в Положенні «Про створення та організацію роботи екзаменаційної (атестаційної) комісії».

Атестація здобувачів ступеня доктора філософії регламентується відповідними нормативними документами.

4.2.16 Документи про освіту

Документ про вищу освіту (науковий ступінь) видається особі, яка успішно виконала відповідну освітню (наукову) програму та пройшла атестацію.

Відповідно до здобутих ступенів вищої освіти Університет видає дипломи:

- молодшого бакалавра;
- бакалавра;
- магістра;
- доктора філософії.

Університет може видавати у встановленому порядку інші види документів про освіту, передбачені законодавством та окремими договорами на надання освітніх послуг.

Вимоги до форми та змісту дипломів визначаються Законом України «Про вищу освіту», Кабінетом Міністрів України, Міністерством освіти і науки України. Зразки документів про вищу освіту оприлюднені на офіційному веб-сайті Університету.

Невід'ємною частиною дипломів молодшого бакалавра, бакалавра, магістра, доктора філософії є додаток до диплома європейського зразка, що містить структуровану інформацію про завершене навчання. У додатку до диплома міститься інформація про результати навчання особи, що складається з інформації про назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС, а також відомості про національну систему вищої освіти України.

Університет видає документ про вищу освіту лише за акредитованою освітньою програмою.

Дипломи для осіб, які навчаються за державним замовленням, виготовляються Університетом та видаються за рахунок коштів державного бюджету, а для осіб, які навчаються за рахунок коштів фізичних або юридичних осіб, вартість документів про вищу освіту включається у вартість навчання.

Інформація про видані дипломи вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

4.2.17 Видача дублікатів документів про освіту

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 43 Всього сторінок 78
--	--	---

У разі втрати, знищення або пошкодження документа про освіту Університет видає його дублікат, зміст якого відповідає раніше виданому документу про освіту за чинною на момент видачі формою. Дублікат виготовляється за рахунок коштів особи, яка його отримує.

Виготовлення та видача дубліката документа про освіту здійснюються за наказом ректора на підставі особистої заяви особи-власника кваліфікації про втрату документа про освіту (з інформацією щодо найменування документа, назви навчального закладу й дати його закінчення, причини втрати, контактної інформації тощо) та архівної довідки. До заяви про видачу дубліката мають бути додані:

- копія документа, що посвідчує особу;
- копія картки фізичної особи-платника податків;
- згода на збирання й оброблення персональних даних;
- копія паспорта для виїзду за кордон (за наявності);
- копія документа про попередню освіту;
- копія втраченого, знищеного або пошкодженого документа про освіту (за наявності);
- копія свідоцтва про шлюб або розлучення, про зміну імені, прізвища та по батькові (за необхідності).

4.2.18 Академічна довідка

Особа, відрاهована з Університету до завершення навчання за освітньою програмою, отримує академічну довідку, що містить інформацію про освітню програму, вивчені дисципліни, захищені курсові роботи/проекти та звіти про практику, отримані оцінки, а також здобуту кількість кредитів ЄКТС.

Порядок виготовлення, видачі та обліку академічної довідки, вимоги до її форми та/або змісту затверджує Міністерство освіти і науки України.

4.2.19 Скасування документів про освіту

Помилково виданий документ про освіту має бути скасований, вилучений і, за необхідності, замінений.

Підставою для прийняття рішення про скасування виданого документа про освіту є складений у встановленому порядку акт про помилкове виготовлення та/або видачу документа про освіту або встановлений факт порушення академічної доброчесності.

Повноваження щодо прийняття рішення про скасування виданого документа про освіту належать ректору Університету.

4.3 Доступ до вищої освіти, прийом, відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 44 Всього сторінок 78
--	--	---

4.3.1 Прийом на навчання до Університету здійснюється на конкурсній основі відповідно до Правил прийому Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут».

4.3.1.1 Правила прийому розробляються відповідно до Умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти, затверджених Міністерством освіти і науки України, розглядаються та затверджуються Вченою радою Університету та оприлюднюються на офіційному сайті Університету.

4.3.1.2 Підставою для зарахування особи на навчання до Університету є рішення Приймальної комісії, прийняте на підставі виконання вступником вимог Правил прийому до Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» та укладання договору про навчання між Університетом та вступником (за участі батьків або законних представників для неповнолітніх вступників), в якому можуть бути деталізовані права та обов'язки сторін відповідно до типової форми, затвердженої Кабінетом Міністрів України.

4.3.1.3 У разі зарахування на навчання за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб додатково укладається договір між Університетом та фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу для себе або для іншої особи, беручи на себе фінансові зобов'язання щодо її оплати.

4.3.2 Відрахування здобувачів вищої освіти

4.3.2.1 Підставами для відрахування здобувача вищої освіти відповідно до частини першої статті 46 Закону України «Про вищу освіту» та частини шостої статті 42 Закону України «Про освіту» є:

- завершення навчання за відповідною освітньою (науковою) програмою;
- власне бажання;
- переведення до іншого закладу вищої освіти;
- невиконання індивідуального навчального плану;
- порушення умов договору (контракту), укладеного між Університетом та здобувачем освіти або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання;
- інші випадки, передбачені законом.

4.3.2.2 Перелік обставин, що вважаються невиконанням індивідуального навчального плану, визначається цим положенням із дотриманням сукупності таких вимог:

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 45 Всього сторінок 78
--	--	---

– установлення факту невиконання індивідуального навчального плану за результатами підсумкового контролю або атестації здобувачів;

– установлення факту (у разі отримання незадовільного результату підсумкового контролю з відповідного освітнього компонента) отримання незадовільної оцінки за результатами повторного проходження підсумкового контролю або невикористання здобувачем вищої освіти свого права у встановлений термін на повторне проходження підсумкового контролю;

– установлення факту (при покращенні результатів підсумкового контролю з відповідного освітнього компонента) отримання незадовільної оцінки за результатами повторного проходження підсумкового контролю або невикористання здобувачем вищої освіти свого права у встановлений термін скористатися можливістю повторного проходження підсумкового контролю;

– установлення факту обґрунтованого відхилення скарги здобувача вищої освіти при поданні оскарження (апеляції) або невикористання здобувачем вищої освіти свого права на надання оскарження (апеляції) у встановленому Університетом порядку;

– установлення факту невиконання індивідуального навчального плану внаслідок обставин непереборної сили, що встановлено комісією Університету, створеною за участю представників органів студентського самоврядування. За цим фактом здобувач може бути відрахований до закінчення строку підсумкового контролю поточного навчального періоду або до строку початку атестації здобувачів.

4.3.2.3 У випадку відрахування здобувача вищої освіти з числа осіб, які навчаються на місцях державного (регіонального) замовлення, на підставах, передбачених Порядком відшкодування коштів державного або місцевого бюджету, витрачених на оплату послуг з підготовки фахівців, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2015 року № 658, або Порядком призначення і виплати стипендій, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2004 року № 882, наслідком є припинення для такої особи права продовження навчання за державним (регіональним) замовленням.

Продовження навчання таким здобувачем вищої освіти може здійснюватися за його заявою шляхом переведення на навчання за кошти фізичних (юридичних) осіб. У разі неподання такої заяви до деканату Університету протягом 10 (десяти) робочих днів з моменту встановлення факту відрахування з місць державного (регіонального) замовлення здобувач вищої освіти відраховується за порушення умов договору про навчання в

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 46 Всього сторінок 78
--	--	---

Університеті, укладеного відповідно до частини шістнадцятої статті 44 Закону України «Про вищу освіту».

4.3.2.4 Особі, яку відраховано із Університету в порядку, визначеному цим положенням (крім відрахування у зв'язку із завершенням навчання за відповідною освітньою програмою, а також у разі, якщо особа не приступила до занять), видається академічна довідка встановленого зразка, яка містить інформацію про результати навчання, назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС.

4.3.2.5 Відрахування здійснюється на підставі наказу ректора Університету.

Протягом 5 (п'яти) робочих днів з дати видання наказу про відрахування здобувача вищої освіти адміністраторами Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО) по факультетах Університету вносяться відповідні зміни до ЄДЕБО.

4.3.3 Переривання навчання здобувачів вищої освіти

4.3.3.1 Переривання навчання здобувачів Університету здійснюється шляхом надання їм академічної відпустки. Такі особи не відраховуються з числа здобувачів вищої освіти.

Дія договору про навчання між вступником та Університетом, а також між Університетом і фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу для себе або іншої особи, беручи на себе фінансові зобов'язання щодо її оплати, укладені відповідно до частини шістнадцятої статті 44 Закону України «Про вищу освіту», зупиняється на строк надання академічної відпустки.

4.3.3.2 Академічну відпустку може бути надано з таких причин:

– за медичними показаннями, що унеможливають поєднання відновлювального лікування з навчанням (у випадку зниження працездатності внаслідок порушень функцій організму, зумовлених гострими захворюваннями, що потребує тривалого відновлювального лікування); загострення хронічних захворювань або часті захворювання (понад один місяць протягом півріччя); анатомічні дефекти, що не дають змоги провести відновлювальне лікування під час навчання;

– у зв'язку з участю в програмі академічної мобільності, коли навчання чи стажування в освітній або науковій установі (у тому числі іноземної держави) унеможливує виконання учасником академічної мобільності індивідуального навчального плану за основним місцем навчання;

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 47 Всього сторінок 78
--	--	---

– у зв'язку з призовом на військову службу (призовом на військову службу під час мобілізації, на особливий період, призовом на строкову військову службу, вступом на військову службу за призовом осіб офіцерського складу, вступом на військову службу за контрактом відповідно до законодавства);

– у зв'язку з довгостроковим службовим відрядженням здобувача, який поєднує навчання з роботою;

– у зв'язку із сімейними обставинами – перерва у навчанні й така, що надається здобувачу вищої освіти на підставі його вмотивованої заяви на строк не більше одного року за весь період навчання за відповідним рівнем вищої освіти;

– у зв'язку з вагітністю та пологами; доглядом за дитиною до досягнення нею трирічного віку;

– якщо дитина здобувача вищої освіти згідно з медичним висновком потребує домашнього догляду до досягнення дитиною шестирічного, шістнадцятирічного, вісімнадцятирічного віку у випадках, установлених пунктом 3 частини першої статті 25 Закону України «Про відпустки», але не може перевищувати тривалості соціальної відпустки, наданої відповідно до Закону України «Про відпустки». За бажанням здобувача вищої освіти може надаватися на строк, менший за таку соціальну відпустку;

4.3.3.3 Надання академічної відпустки здійснюється за наказом ректора Університету, у якому зазначаються причина, підстава для надання й тривалість, у тому числі посилання на тривалість відпустки, установлену законодавством (за потреби).

4.3.3.4 Для надання академічної відпустки здобувачі вищої освіти звертаються до ректора Університету із заявою в паперовій або електронній формі, у якій зазначають причину, строк академічної відпустки, а також підставу.

До заяви відповідно до пункту 4.3.3.2 додаються:

– медичні документи, на підставі яких визначено необхідність надання академічної відпустки за медичними показаннями. Академічна відпустка за медичними показаннями здобувачам вищої освіти з-поміж іноземців може надаватися на підставі легалізованої (крім випадків, передбачених міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано в установленому законом порядку) медичної довідки, отриманої в іноземній державі, що подається до Університету разом з нотаріально засвідченим перекладом українською мовою;

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 48 Всього сторінок 78
--	--	---

- документи, що засвідчують участь здобувача вищої освіти у програмі академічної мобільності, яка реалізується відповідно до законодавства;
- підтверджувальний документ з місця роботи здобувача вищої освіти щодо довгострокового службового відрядження із зазначенням його строку;
- документи, які можуть підтвердити викладені у вмотивованій заяві щодо отримання академічної відпустки обставини (за наявності);
- один з документів: листок непрацездатності у зв'язку з вагітністю та пологами; свідоцтво про народження дитини;
- медичний висновок про те, що дитина потребує домашнього догляду (до досягнення нею шестирічного, шістнадцятирічного, вісімнадцятирічного віку у випадках, установлених пунктом 3 частини першої статті 25 Закону України «Про відпустки»), або інший документ, що є підставою для надання академічної відпустки за сімейними обставинами.

4.3.3.5 Після завершення строку переривання навчання, наданого здобувачу вищої освіти у визначеному цим Положенням порядку, особу може бути поновлено на навчання шляхом допуску до освітнього процесу.

4.3.3.6 Допуск до освітнього процесу здобувачів вищої освіти, у яких завершився строк переривання навчання, здійснюється наказом ректора Університету на підставі заяви здобувача вищої освіти, поданої у письмовій або електронній формі не пізніше, ніж за п'ять днів до завершення строку академічної відпустки.

Здобувачі вищої освіти, які у визначений цим пунктом термін не подали документи для оформлення допуску до освітнього процесу або продовження строку академічної відпустки, відраховуються із закладу Університету за порушення умов договору про навчання.

4.3.3.7 Спірні питання щодо надання або продовження строку академічної відпустки, допуску здобувача вищої освіти до освітнього процесу розглядаються Університетом за участі органів студентського самоврядування або наукового товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих учених у порядку, визначеному Університетом, або в судовому порядку.

4.3.4 Поновлення на навчання здобувачів вищої освіти

4.3.4.1 Осіб, відрахованих до завершення навчання за певною освітньою програмою, може бути поновлено на навчання на місця за кошти фізичних (юридичних) осіб на підставі особистої заяви, поданої до Університету.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 49 Всього сторінок 78
--	--	---

Заява про поновлення на навчання розглядається Університетом протягом 5 (п'яти) робочих днів, після чого заявник має бути письмово поінформований (у тому числі засобами електронного поштового зв'язку) про строки, порядок і умови поновлення на навчання або про причину відмови.

4.3.4.2 Здобувач вищої освіти, відрхований із Університету до завершення навчання за відповідною освітньою програмою, має право на поновлення на навчання в межах ліцензованого обсягу Університету незалежно від причин відрухування, тривалості перерви в навчанні, форми здобуття вищої освіти, освітньої програми, джерела фінансування, форми власності та сфери управління Університету, а також позитивної оцінки результатів навчання, здобутих особою протягом попередніх періодів навчання, здатності особи успішно виконати відповідну освітню програму та зазвичай під час канікул.

4.3.4.3 Поновлення на навчання здійснюється за умов виконання вимог до вступників на відповідну освітню програму в порядку, установленому законодавством, але не пізніше дати допуску до атестації здобувачів вищої освіти відповідно до частини шістнадцятої статті 44 Закону України «Про вищу освіту».

Порядок встановлення спроможності особи після поновлення виконувати вимоги освітньої програми наведено у Додатку В цього Положення.

Особі може бути відмовлено в поновленні на навчання, якщо встановлено негативну оцінку її здатності успішно виконати відповідну освітню програму. Оцінювання здійснюється в порядку, передбаченому цим положенням.

4.3.4.4 Поновлення на навчання за освітньою програмою зі спеціальності, необхідної для доступу до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, здійснюється, якщо особа до відрухування навчалась за такою самою спеціальністю.

4.3.4.5 Поновлення на навчання на перший рік навчання на основі повної загальної (профільної) середньої освіти забороняється.

Поновлення на навчання на другий рік навчання на основі повної загальної (профільної) середньої освіти осіб, відрхованих з першого року навчання, є можливим за умови повного виконання ними вимог навчального плану першого року навчання відповідної освітньої програми до початку навчальних занять.

4.3.4.6 Поновлення на навчання може здійснюватися на освітні програми того самого рівня вищої освіти на такий самий або нижчий рік навчання або на освітні програми нижчого рівня вищої освіти на таку саму або іншу форму здобуття освіти.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 50 Всього сторінок 78
--	--	---

4.3.4.7 При поновленні на навчання на освітню програму з іншої спеціальності до того самого або іншого закладу вищої освіти, а також при поновленні з іноземного закладу вищої освіти незалежно від спеціальності обов'язковим є виконання вимог до вступників на відповідну освітню програму, установлених у рік початку навчання контингенту здобувачів освіти за відповідним рівнем освіти, до якого приєднується особа, або в один із наступних років, але не пізніше року подання особою заяви про поновлення.

4.3.4.8 Порядок визнання результатів попереднього навчання, кредитів ЄКТС, зарахування освітніх компонентів, виконання індивідуального плану наукової роботи, інші умови при поновленні на навчання (далі – умови поновлення) визначаються цим положенням.

Обов'язковими умовами поновлення є:

- попереднє або в строк до шести місяців після поновлення на навчання виконання незарахованих освітніх компонентів навчального плану попередніх періодів навчання (при цьому обсяг незарахованих освітніх компонентів на день поновлення не може перевищувати 20 кредитів ЄКТС);

- включення до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти визначених освітньою програмою Університету для попередніх періодів навчання обов'язкових освітніх компонентів та/або передбаченого нею обсягу вибіркового освітніх компонентів (якщо такі є);

- проходження передбачених законодавством етапів атестації здобувачів вищої освіти (якщо така є).

4.3.4.9 Зарахування обов'язкових освітніх компонентів (індивідуального плану наукової роботи) або їх складників здійснюється відповідно до Положення Університету «Про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці» за умови, що під час попередніх періодів навчання особа досягла передбачених освітньою програмою або аналогічних результатів навчання. Зокрема, за заявою здобувача вищої освіти зараховуються як вибіркові освітні компоненти попереднього навчання, що не можуть бути зараховані як обов'язкові.

4.3.4.10 Осіб, яких поновлено на навчання, після виконання вимог до вступників на відповідну освітню програму за державним (регіональним) замовленням та умов поновлення, можуть бути переведені на навчання на вакантні місця державного (регіонального) замовлення в порядку, установленому законодавством та Університетом.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 51 Всього сторінок 78
--	--	---

У разі реорганізації Університету поновлення осіб, які навчались на місцях державного (регіонального) замовлення, здійснюється зі збереженням джерела фінансування.

4.3.4.11 Особи, які здобували вищу освіту за державним (регіональним) замовленням і яким надано в установленому порядку академічну відпустку, а також особи, стосовно яких установлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України відповідно до Закону України «Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких установлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України та членів їхніх сімей», після їх звільнення поновлюються на навчання в Університет на освітні програми з тієї ж спеціальності на місця державного (регіонального) замовлення.

4.3.4.12 Учасники бойових дій та особи з інвалідністю внаслідок війни за їх заявою поновлюються на навчання на освітні програми з тієї самої спеціальності на місця державного (регіонального) замовлення незалежно від джерела фінансування їх навчання протягом попередніх періодів (до відрахування), крім передбачених законодавством випадків.

4.3.4.13 Наказ про поновлення на навчання здобувача вищої освіти видається після укладення договору про навчання між Університетом і вступником та/або фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу (у випадку поновлення на навчання за кошти такої особи) відповідно до частини шістнадцятої статті 44 Закону України «Про вищу освіту».

4.3.4.14 Поновлення здійснюються на підставі наказу ректора Університету за погодженням з органами самоврядування.

Протягом 5 (п'яти) робочих днів з дати видання наказу про поновлення здобувача вищої освіти адміністраторами єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО) по факультетах Університету вносяться відповідні зміни до ЄДЕБО.

4.3.5 Переведення здобувачів вищої освіти

4.3.5.1 Здобувачі вищої освіти на підставі особистої заяви можуть бути переведені:

- з однієї освітньої програми на іншу;
- з однієї форми здобуття вищої освіти на іншу;
- з одного джерела фінансування на інше;
- з одного закладу вищої освіти до іншого із збереженням місця

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 52 Всього сторінок 78
--	--	---

державного замовлення.

Здобувачі вищої освіти, які навчаються за кошти фізичних (юридичних) осіб, переводяться за згодою особи, яка взяла на себе такі фінансові зобов'язання, з внесенням відповідних змін до договору про навчання між Університетом і фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу, укладеного відповідно до частини шістнадцятої статті 44 Закону України «Про вищу освіту».

4.3.5.2 Переведення здобувачів вищої освіти (далі – переведення) здійснюється на освітні програми такого самого рівня вищої освіти, на який самий або нижчий рік навчання з урахуванням вимог до вступників на відповідну освітню програму та результатів навчання, здобутих ними протягом попередніх періодів навчання, їх здатності успішно виконати зазначену в заяві про переведення освітню програму та зазвичай під час канікул.

Особі може бути відмовлено в переведенні, якщо встановлено негативну оцінку її здатності успішно виконати відповідну освітню програму. Оцінювання здійснюється в порядку, передбаченому цим положенням.

Переведення на нижчий рік навчання здійснюється на місця за кошти фізичних (юридичних) осіб.

4.3.5.3 Переведення в межах Університету з однієї освітньої програми на іншу, або з однієї форми здобуття вищої освіти на іншу, або з одного джерела фінансування на інше здійснюється за наказом ректора Університету.

4.3.5.4 При переведенні обов'язковим є виконання вимог до вступників на відповідну освітню програму, установлених у рік початку навчання особи за відповідним освітнім рівнем або в один із наступних років, але не пізніше року подання особою заяви про переведення.

Виконання вимог до вступників на відповідну освітню програму може здійснюватися до переведення або не пізніше дати допуску до атестації здобувачів вищої освіти. У разі невиконання цієї вимоги у встановлений строк здобувач вищої освіти відраховується за порушення умов договору про навчання між Університетом і вступником і не допускається до атестації здобувачів вищої освіти.

4.3.5.5 Порядок визнання результатів попереднього навчання, кредитів ЄКТС, зарахування освітніх компонентів, індивідуального плану наукової роботи, інші умови переведення здобувачів вищої освіти визначаються цим положенням.

Обов'язковими умовами переведення є:

– попереднє або в строк до шести місяців після переведення виконання

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 53 Всього сторінок 78
--	--	---

незарахованих освітніх компонентів навчального плану попередніх періодів навчання (при цьому обсяг зарахованих освітніх компонентів на день допуску до занять не може перевищувати 20 кредитів ЄКТС);

– включення до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти визначених освітньою програмою Університету для попередніх періодів навчання обов’язкових освітніх компонентів та/або передбаченого нею обсягу вибіркового освітніх компонентів (якщо такі є);

– проходження передбачених законодавством етапів атестації здобувачів вищої освіти (якщо така є).

При переведенні здобувачів вищої освіти зарахування обов’язкових освітніх компонентів або їх складників здійснюється відповідно до Положення Університету «Про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці» за умови, що під час попередніх періодів навчання особа досягла передбачених освітньою програмою або аналогічних результатів навчання. Зокрема, за заявою здобувача вищої освіти зараховуються як вибіркові освітні компоненти попереднього навчання, що не можуть бути зараховані як обов’язкові.

4.3.5.6 Наказ про переведення здобувача вищої освіти на іншу освітню програму та/або форму здобуття освіти, та/або джерело фінансування видається після укладання договору про навчання між Університетом і вступником та/або фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу (у випадку поновлення на навчання за кошти такої особи) відповідно до частини шістнадцятої статті 44 Закону України «Про вищу освіту».

4.3.5.7 Здобувач вищої освіти, якого переведено на іншу освітню програму або форму здобуття вищої освіти, після виконання вимог до вступників на відповідну освітню програму на місця державного (регіонального) замовлення та умов переведення, може бути переведений на конкурсних засадах на вакантне місце державного (регіонального) замовлення в порядку, установленому законодавством і Університетом. Переведення здобувачів вищої освіти з місць, які фінансуються за кошти фізичних або юридичних осіб, на місця державного (регіонального) замовлення здійснюється за погодженням з органом студентського самоврядування в установленому законодавством порядку.

4.3.5.8 Переведення здобувачів вищої освіти з одного закладу вищої освіти до іншого зі збереженням місця державного замовлення здійснюється за відсутності факту невиконання індивідуального навчального плану, встановленого відповідно до вимог пункту 4.3.2.2 цього Положення

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 54 Всього сторінок 78
--	--	---

(індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи – для аспірантів), на освітню програму такої самої спеціальності (предметної спеціальності, спеціалізації), такого самого рівня вищої освіти без зміни форми здобуття вищої освіти та року навчання. Здобувачі вищої освіти можуть бути переведені зі збереженням місця державного замовлення до іншого закладу вищої освіти, у якому розміщено державне замовлення, надане тим самим державним замовником, і такий заклад вищої освіти здійснює підготовку здобувачів вищої освіти за державним замовленням за освітньою програмою тієї самої спеціальності (предметної спеціальності, спеціалізації) і року навчання.

Переведення здобувачів вищої освіти зі збереженням місця державного замовлення здійснюється з дотриманням максимального (загального) обсягу державного замовлення в рік набору на перший рік навчання відповідного контингенту здобувачів вищої освіти в межах відповідних рівня вищої освіти, спеціальності або освітньої програми, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання.

4.3.5.9 Переведення здобувачів вищої освіти з одного закладу вищої освіти до іншого зі збереженням місця державного замовлення здійснюється в лютому та липні під час канікул. Не допускається переведення здобувачів вищої освіти з одного закладу вищої освіти до іншого зі збереженням місця державного замовлення менше, ніж за шість місяців до розрахункового строку завершення навчання, крім передбачених законодавством випадків.

Здобувач вищої освіти, який бажає перевестись із збереженням місця державного замовлення до іншого закладу вищої освіти, подає у період з 01 січня по 10 лютого (включно) або з 01 червня по 10 липня (включно) на ім'я керівника закладу вищої освіти за місцем навчання заяву (у паперовій або електронній формі) про переведення з одного закладу вищої освіти до іншого зі збереженням місця державного замовлення та отримання академічної довідки. Одержавши згоду, здобувач вищої освіти звертається з відповідною заявою до керівника закладу вищої освіти, до якого він бажає перевестись, та додає академічну довідку.

Протягом 5 (п'яти) робочих днів заява про переведення має бути розглянута у закладі освіти, до якого бажає перевестись здобувач вищої освіти, а заявник повідомлений про умови переведення або причину відмови.

У випадку прийняття позитивного рішення щодо переведення та після виконання здобувачем вищої освіти умов переведення керівник закладу вищої освіти, до якого переводиться здобувач вищої освіти, видає наказ, згідно з яким здобувач допускається до занять, а до закладу вищої освіти, в якому він

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 55 Всього сторінок 78
--	--	---

навчався раніше, протягом семи робочих днів направляє запит щодо одержання/передання його особової справи.

Керівник закладу вищої освіти за місцем навчання здобувача вищої освіти, отримавши запит від закладу вищої освіти, до якого переводиться здобувач вищої освіти зі збереженням місця державного замовлення, на надсилання особової справи, протягом семи робочих днів видає наказ про відрахування здобувача вищої освіти у зв'язку з його переведенням до іншого закладу вищої освіти зі збереженням місця державного замовлення і протягом десяти робочих днів після видання наказу про відрахування передає або надсилає особову справу.

Керівник закладу вищої освіти, до якого переводиться здобувач вищої освіти зі збереженням місця державного замовлення, після одержання особової справи та укладання договору про навчання відповідно до частини шістнадцятої статті 44 Закону України «Про вищу освіту» протягом семи робочих днів видає наказ про його переведення.

Протягом 5 (п'яти) робочих днів з дати видання наказу про переведення здобувача вищої освіти адміністраторами Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО) закладів вищої освіти вносяться відповідні зміни до ЄДЕБО.

4.3.5.10 У разі відмови в акредитації освітньої програми, яку не було акредитовано раніше, або у разі закінчення дії сертифіката (рішення) про акредитацію освітньої програми та неотримання нового рішення про акредитацію освітньої програми здобувачі вищої освіти, які навчаються за рахунок коштів державного (місцевого) бюджету, мають право на переведення до іншого закладу вищої освіти, у якому аналогічну освітню програму в межах тієї самої спеціальності акредитовано, для завершення навчання за кошти державного (місцевого) бюджету, відповідно до Порядку переведення здобувачів вищої освіти, які навчаються за рахунок коштів державного (місцевого) бюджету, до інших вищих навчальних закладів для завершення навчання за рахунок державного (місцевого) бюджету, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 927.

Обов'язок стосовно вирішення всіх питань такого переведення здобувачів вищої освіти покладається на керівника закладу вищої освіти, де навчаються здобувачі

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 56 Всього сторінок 78
--	--	---

5 НАВЧАЛЬНИЙ ЧАС ЗДОБУВАЧА, ОБЛІКОВІ ОДИНИЦІ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

5.1 Навчальне навантаження здобувача визначається обсягом кредитів ЄКТС, необхідних для здобуття відповідного ступеня вищої освіти за певною освітньою програмою підготовки на певному рівні вищої освіти, і містить аудиторне навчання, самостійну роботу, контрольні заходи тощо.

Обліковими одиницями навчального часу здобувача є кредит ЄКТС, академічна година, навчальний день, навчальний тиждень, навчальний семестр, навчальний рік, навчальний курс.

5.1.1 **Кредит ЄКТС** – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин.

5.1.2 **Академічна година** – це мінімальна облікова одиниця навчального часу. Тривалість академічної години в Університеті становить 45 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин (далі – пара). Пара в Університеті триває 95 хвилин з урахуванням перерви між півпарами, яка дорівнює п'яти хвилинам.

5.1.3 **Навчальний день** – це складова частина навчального навантаження здобувача, яка складається з аудиторної, самостійної роботи та практичної підготовки, запланованої на один календарний день. Обсяг аудиторної роботи зазвичай не перевищує чотири пари.

5.1.4 **Навчальний тиждень** – це складова частина навчального навантаження здобувача, яка планується й виконується протягом календарного тижня відповідно до графіка освітнього процесу.

5.1.5 **Навчальний семестр** – це складова частина навчального навантаження здобувача, що закінчується семестровим контролем. Тривалість семестру визначається кількістю навчальних тижнів у графіку освітнього процесу.

5.1.6 **Навчальний курс** – це завершений період навчання здобувача протягом навчального року. Тривалість перебування здобувача на навчальному курсі включає час навчальних семестрів, підсумкового контролю (екзаменаційних сесій, атестації) і канікул. Сумарна тривалість канікул протягом навчального курсу, крім останнього, становить не менше восьми тижнів. Початок і закінчення навчання здобувача освіти на певному курсі оформляють наказами про зарахування або перевідними наказами. Умовою переведення здобувача на наступний курс є виконання навчального

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 57 Всього сторінок 78
--	--	---

навантаження, передбаченого освітньою програмою та індивідуальним навчальним планом.

5.1.7 Навчальний рік – це календарний період, який зазвичай триває 12 місяців (крім випускних курсів), за час якого здобувач виконує відповідну частину навчального навантаження, визначеного освітньою програмою та навчальним планом. Повне навчальне навантаження одного навчального року за денною, заочною, дистанційною та дуальною формами навчання становить 60 кредитів ЄКТС, з яких:

- осінній семестр – 28,5 кредитів ЄКТС для здобувачів ступеня бакалавр;
- весняний семестр – 31,5 кредитів ЄКТС для здобувачів ступеня бакалавр;
- осінній та весняний семестри – по 30 кредитів ЄКТС для здобувачів ступеня магістр.

5.1.8 Розклад навчальних занять – це документ Університету, який забезпечує виконання навчального плану в повному обсязі щодо проведення аудиторних навчальних занять для певної навчальної групи.

У розкладі навчальних занять зазначають назву навчальної дисципліни, вчений ступінь і звання, прізвище й ініціали викладача, аудиторію, дату й час їх проведення.

Терміни й час проведення інших форм організації освітнього процесу регламентуються розкладами іспитів, роботи екзаменаційних комісій, графіками консультацій та ін.

Розклад навчальних занять складає диспетчерська служба Університету відповідно до графіка освітнього процесу для кожної спеціальності (спеціалізації) і навчальної групи. Розклади навчальних занять затверджує проректор з науково-педагогічної роботи.

Розклади навчальних занять затверджують і доводять до відома здобувачів і викладачів не пізніше як за тиждень до початку відповідного навчального семестру.

Розклади іспитів затверджують і доводять до відома здобувачів і викладачів не пізніше як за два тижні до їх початку.

Зміни до розкладу навчальних занять можуть вноситися у виняткових випадках з дозволу проректора з науково-педагогічної роботи.

Контроль за виконанням розкладу навчальних занять протягом навчального семестру здійснюють керівництво Університету, факультетів, кафедр і навчальні відділи Університету.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 58 Всього сторінок 78
--	--	---

Електронний варіант розкладу навчальних занять в обов'язковому порядку розміщується на сайті Університету.

Графік поточних консультацій з навчальних дисциплін складається кафедрою, погоджується з диспетчерською службою Університету, після чого він затверджується завідувачем кафедри.

Графік консультацій і графік ліквідації академічних заборгованостей під час тижнів підсумкового контролю складаються диспетчерською службою Університету.

Розклади навчальних занять, іспитів, роботи екзаменаційних комісій, графіки консультацій та інші відповідні документи зберігають в установленому порядку.

5.1.9 Відвідування навчальних занять – лекційних, семінарських, практичних, лабораторних та інших аудиторних занять – є обов'язковим для здобувачів.

Забороняється відволікати здобувача від участі в навчальних заняттях та контрольних заходах, спланованих і затверджених у відповідних розкладах, крім випадків, передбачених чинним законодавством.

5.2 Права здобувачів освіти, що стосуються організації освітнього процесу

Здобувачі освіти мають право на:

- вибір форми здобуття освіти;
- безпечні й нешкідливі умови навчання, праці та побуту;
- трудову діяльність у позанавчальний час;
- безоплатне користування бібліотеками, інформаційними фондами, навчальною, науковою та спортивною базами Університету;
- безоплатне забезпечення інформацією для навчання в доступних форматах з використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності, зумовлені станом здоров'я (для осіб з особливими освітніми потребами);
- забезпечення гуртожитком та цілодобовим доступом до нього на термін навчання у порядку, встановленому законодавством;
- участь у науково-дослідних, дослідно-конструкторських роботах, конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах, представлення своїх робіт для публікації;
- участь у заходах з освітньої, наукової, науково-дослідної, спортивної, мистецької, громадської діяльності, що проводяться в Україні та за кордоном, у встановленому законодавством порядку;

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 59 Всього сторінок 78
--	--	---

– участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення навчального процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, побуту, оздоровлення;

– внесення пропозицій щодо умов і розміру плати за навчання;

– участь у діяльності органів громадського самоврядування Університету, Вченої ради Університету, органів студентського самоврядування;

– вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету або підрозділу;

– навчання одночасно за декількома освітніми програмами, а також у декількох закладах вищої освіти за умови отримання тільки однієї вищої освіти за кожним ступенем за кошти державного (місцевого) бюджету;

– академічну мобільність, у тому числі міжнародну;

– академічну відпустку або перерву в навчанні зі збереженням окремих прав здобувача вищої освіти, а також на поновлення навчання у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки;

– участь у формуванні індивідуального навчального плану;

– захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства;

– безоплатне проходження практики на підприємствах, в установах, закладах та організаціях, а також на оплату праці під час виконання виробничих функцій згідно із законодавством;

– канікулярну відпустку тривалістю не менш як вісім календарних тижнів на навчальний рік;

– оскарження дій органів управління закладу вищої освіти та їх посадових осіб, педагогічних і науково-педагогічних працівників;

Здобувачі мають й інші права, які визначені статтею 62 Закону України «Про вищу освіту» та іншими нормативними документами.

5.3 Обов'язки здобувачів освіти

Особи, які навчаються в Університеті, зобов'язані:

– дотримуватися вимог законодавства, Статуту та правил внутрішнього розпорядку Університету;

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 60 Всього сторінок 78
--	--	---

– виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;

– виконувати вимоги освітньої (наукової) програми та індивідуального навчального плану, дотримуючись принципів академічної доброчесності, та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання.

5.4 Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

– самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного й підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);

– посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

– дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права;

– надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Усі інші визначення, вимоги, процедури й наслідки, що настають при порушенні академічної доброчесності, детально описано в Положенні «Про академічну доброчесність».

5.5 Види відповідальності здобувачів освіти за невиконання обов'язків і зобов'язань

За невиконання або неналежне виконання обов'язків передбачено такі види відповідальності:

– зауваження;

– попередження;

– догана;

– скасування результатів оцінювання;

– позбавлення академічної стипендії;

– позбавлення наданих Університетом пільг з оплати навчання;

– позбавлення права на проживання у гуртожитку;

– відрахування з Університету (за невиконання індивідуального навчального плану, порушення умов договору/контракту, академічної доброчесності та в інших випадках, передбачених законодавством);

– інші види відповідальності, затверджені Вченою радою Університету за погодженням з органами самоврядування здобувачів освіти.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 61 Всього сторінок 78
--	--	---

Порядок притягнення здобувачів до відповідальності визначають закони України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, регуляторні акти Міністерства освіти і науки України, Статут Університету та інші нормативно-правові акти Університету, а також договір/угода про навчання.

5.6 Заохочення за успіхи в навчанні

За сумлінне ставлення до навчання, активну участь у науково-дослідній роботі та громадському житті Університету здобувачі можуть бути морально та матеріально заохочені шляхом:

- призначення стипендій, заснованих Президентом України, Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України (у тому числі іменних), а також стипендій за особливі успіхи у навчанні;
- оголошення подяки;
- надання грошової премії;
- інших видів заохочення згідно з рішеннями Вченої ради Університету.

Підставою для застосування заохочень до здобувача освіти є вагомі персональні досягнення та/або високе місце в академічному рейтингу. Порядок призначення стипендій регулюють Правила призначення академічних стипендій в Університеті та положення про відповідні стипендії.

Порядок висування для заохочень регламентують спеціальні акти Університету.

5.4 Працевлаштування випускників закладів вищої освіти

Випускники закладів вищої освіти вільні у виборі місця роботи, крім випадків, передбачених законодавством.

Університет не зобов'язаний здійснювати працевлаштування випускників.

Моніторинг зайнятості випускників Університету здійснює центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 62 Всього сторінок 78
--	--	---

6 НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРАЦІВНИКИ

6.1 Робочий час науково-педагогічних працівників становить 36 годин на тиждень.

Робочий час науково-педагогічних працівників складається з часу на виконання ними навчальної, методичної, наукової, організаційної роботи та інших службових обов'язків.

Рекомендований перелік видів навчальної, методичної, наукової, організаційної роботи і норми часу навчальної роботи для науково-педагогічних працівників наведено в Положенні «Норми часу для планування і обліку роботи науково-педагогічних працівників».

Види й обсяг навчальної роботи на навчальний рік науково-педагогічних працівників відповідно до їх посад встановлює завідувач кафедри.

Максимальне навчальне навантаження на одну ставку науково-педагогічного працівника не може перевищувати 600 годин на навчальний рік, при цьому рекомендується доручати викладачу проведення не більше чотирьох навчальних дисциплін на рік, а кількість годин лекційних занять – на більше 300 годин.

Мінімальне навчальне навантаження викладача встановлює кафедра, але навантаження не повинно бути менше 240 годин на навчальний рік на одну ставку.

Залучення науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників до роботи, не передбаченої трудовим договором (контрактом), може здійснюватися лише за їх згодою або у випадках, передбачених законодавством.

6.2 Індивідуальний план роботи науково-педагогічного працівника є основним документом викладача, який визначає його роботу через планування й облік персональної роботи на навчальний рік, виходячи з вимог щодо виконання освітньої програми, навчального плану, посадових обов'язків викладача і плану роботи кафедри.

Індивідуальні плани роботи затверджують:

- науково-педагогічних працівників – завідувач кафедри;
- завідувача кафедри у складі факультету – декан факультету;
- декана факультету – проректор з науково-педагогічної роботи

Університету.

Форму індивідуального плану роботи науково-педагогічного працівника затверджено наказом Університету.

Індивідуальний план роботи викладача розглядають на засіданні кафедри і затверджує завідувач кафедри.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 63 Всього сторінок 78
--	--	---

Кожний викладач звітує про виконання індивідуального плану на засіданні кафедри:

- за осінній навчальний семестр – до 1 лютого,
- за весняний навчальний семестр і навчальний рік – до 30 червня.

Завідувач кафедри робить висновок про виконання індивідуального плану. Підсумки виконання індивідуальних планів викладачів оформлюють протоколом засідання кафедри.

Науково-педагогічний працівник, який без поважних причин не звітував про виконання індивідуального плану або щодо звіту якого кафедра ухвалила висновок про невиконання без поважних причин індивідуального плану, вважається таким, що недбало виконує свої посадові обов'язки, і може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності відповідно до чинного законодавства.

Обсяг навчальної роботи, дорученої конкретному викладачеві, в облікових годинах визначає навчальне навантаження викладача.

У випадках виробничої необхідності викладача може бути залучено до проведення навчальних занять понад обов'язковий обсяг навчального навантаження, визначеного індивідуальним планом роботи в межах його робочого часу.

Графік робочого часу викладача визначається розкладом навчальних занять, екзаменаційних сесій, роботи екзаменаційних комісій, графіків консультацій та інших видів робіт, передбачених індивідуальним планом роботи викладача.

Викладач зобов'язаний дотримуватися встановленого графіка робочого часу.

Забороняється відволікати викладачів від проведення навчальних занять і контрольних заходів, передбачених відповідними розкладами.

6.3 Права науково-педагогічних і педагогічних працівників

6.3.1. Науково-педагогічні та педагогічні працівники Університету мають право:

- на академічну свободу, що реалізується в інтересах особи, суспільства та людства загалом;
- на академічну мобільність для провадження професійної діяльності;
- на захист професійної честі та гідності;
- брати участь в управлінні Університетом, у тому числі обирати та бути обраним делегатом Зборів трудового колективу;

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 64 Всього сторінок 78
--	--	---

– вибирати методи та засоби навчання, що забезпечують високу якість навчального процесу;

– на забезпечення створення відповідних умов праці, підвищення професійного рівня, організацію відпочинку та побуту, встановлених законодавством, Статутом Університету, Колективним договором між адміністрацією та трудовим колективом, індивідуальним трудовим договором;

– безоплатно користуватися бібліотечними, інформаційними ресурсами, послугами навчальних, наукових, спортивних, культурно-освітніх підрозділів закладу вищої освіти;

– на захист права інтелектуальної власності;

– на підвищення кваліфікації та стажування не рідше одного разу на п'ять років.

Науково-педагогічні та педагогічні працівники Університету мають також інші права, передбачені законодавством і Статутом Університету.

6.3.2 На науково-педагогічних працівників Університету поширюються всі права, передбачені законодавством для наукових працівників наукових установ.

6.4 Обов'язки науково-педагогічних і педагогічних працівників

6.4.1 Науково-педагогічні, наукові та педагогічні працівники Університету зобов'язані:

– забезпечувати викладання на високому науково-теоретичному й методичному рівні навчальних дисциплін відповідних освітніх програм за спеціальностями, провадити наукову діяльність (для науково-педагогічних працівників);

– підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, наукову кваліфікацію (для науково-педагогічних працівників);

– дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність здобувачів вищої освіти, прищеплювати їм любов до України, виховувати їх у дусі українського патріотизму й поваги до Конституції України та державних символів України;

– дотримуватися в освітньому процесі та науковій (творчій) діяльності академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами вищої освіти;

– розвивати самостійність, ініціативу, творчі здібності здобувачів вищої освіти;

– виконувати правила внутрішнього розпорядку, дотримуватися вимог та нормативних документів Університету, Статуту Університету, законів, інших

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 65 Всього сторінок 78
--	--	---

нормативно-правових актів.

6.4.2 Куратори (наставники) академічних груп

Головними завданнями кураторів академічних груп здобувачів освіти є надання їм допомоги в навчанні, науковій роботі, громадській діяльності, сприяння розвитку студентського самоврядування, виховання у здобувачів патріотизму, розвиток їх творчих здібностей та формування організаторських навичок тощо.

Куратори призначаються розпорядженням декана відповідного факультету на початку навчального року.

Кураторами академічних груп призначаються, переважно, науково-педагогічні працівники, які викладають у даних групах.

Запис про виконання функцій куратора вноситься до індивідуального плану роботи науково-педагогічного працівника.

Детально права, обов'язки, процедури призначення, правила звітності куратора академічної студентської групи описано в Положенні «Про куратора академічної групи».

7 УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ

7.1 За якість освітнього процесу в Університеті відповідають ректор, проректори й керівники структурних підрозділів.

7.2 Ректор Університету в межах наданих йому повноважень:

- вирішує питання освітньої діяльності Університету, відповідає за її провадження;
- видає накази й розпорядження з усіх питань організації освітнього процесу, обов'язкові для виконання всіма керівниками структурних підрозділів і працівниками Університету;
- формує контингент осіб, які навчаються в Університеті;
- зараховує, відраховує, переводить і поновлює на навчання осіб, які навчаються в Університеті;
- здійснює загальний контроль за виконанням навчальних планів та освітніх програм;
- здійснює контроль за якістю роботи науково-педагогічних працівників, організацією освітнього процесу і культурно-масової роботи, станом фізичного виховання і здоров'я здобувачів освіти, організовує побутове обслуговування учасників навчально-виховного процесу та інших працівників Університету;

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 66 Всього сторінок 78
--	--	---

– виконує інші обов’язки відповідно до Статуту Університету, посадової інструкції та чинного законодавства України.

7.3 Вчена рада Університету є колегіальним органом управління, основні завдання і функції якого визначено у Положенні «Про Вчену раду Університету».

Функціями Вченої ради Університету з питань управління освітнім процесом є:

- визначення стратегії й перспективних напрямів розвитку освітньої, наукової й інноваційної діяльності Університету;
- розроблення й подання до вищого колегіального органу громадського самоврядування проєкту Статуту Університету, а також рішення про внесення змін і доповнень до нього;
- ухвалення фінансового плану й річного фінансового звіту Університету;
- визначення системи і затвердження процедур внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;
- ухвалення рішення про розміщення власних надходжень у територіальних органах центрального органу виконавчої влади у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів або в банківських установах;
- ухвалення за поданням ректора Університету рішення про утворення, реорганізацію й ліквідацію структурних підрозділів;
- обирання за конкурсом таємним голосуванням на посади деканів, завідувачів кафедр, професорів і доцентів, директора бібліотеки, керівників філій;
- затвердження освітніх програм і навчальних планів для кожного рівня вищої освіти відповідних спеціальностей;
- ухвалення рішення з питань організації освітнього процесу, визначення термінів навчання на відповідних рівнях;
- затвердження зразка й порядку виготовлення власного документа про вищу освіту, положення про процедуру і підстави для його видачі випускникам;
- ухвалення основних напрямів проведення наукових досліджень та інноваційної діяльності;
- оцінювання науково-педагогічної діяльності структурних підрозділів;

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 67 Всього сторінок 78
--	--	---

– присвоєння вчених звань професора, доцента та старшого дослідника й подання відповідних рішень на затвердження до атестаційної колегії центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки;

– прийняття остаточних рішень про визнання іноземних документів про вищу освіту, наукові ступені та вчені звання під час прийняття на роботу педагогічних, наукових, науково-педагогічних та інших працівників, а також про зарахування вступників на навчання;

– внесення подання про відкликання ректора Університету з підстав, передбачених законодавством, Статутом Університету, контрактом, яке розглядається вищим колегіальним органом громадського самоврядування Університету;

– розгляд і вирішення інших питань діяльності Університету в межах її повноважень, визначених Статутом Університету і відповідним положенням.

8 СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УНІВЕРСИТЕТОМ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Й ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

8.1 Система забезпечення Університетом якості освітньої діяльності й якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) створена відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту», нормативних документів і рекомендацій, розроблених Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти і регламентується Положенням «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти» Університету.

8.2 Для забезпечення виконання вимог Закону України «Про вищу освіту» щодо основних складових внутрішньої системи забезпечення якості надання освітніх послуг в Університеті впроваджено:

– визначення принципів і процедур забезпечення якості надання освітніх послуг шляхом розроблення, оновлення, оприлюднення й виконання відповідних положень, розміщених на сайті Університету за посиланням: <https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/>;

– постійний моніторинг освітніх програм, консультації з роботодавцями відповідних галузей, моніторинг працевлаштування випускників, розроблення професійних стандартів (з деяких спеціальностей), проведення відповідного аналізу, за результатами якого здійснюється періодичний перегляд та оновлення освітніх програм і їх компонентів;

– щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників Університету й регулярне оприлюднення результатів

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 68 Всього сторінок 78
--	--	---

таких оцінювань на офіційному сайті Університету, на інформаційних стендах і в будь-який інший спосіб (оцінювання науково-педагогічних працівників проводиться згідно з Положенням «Про рейтингову систему оцінювання науково-педагогічних працівників» і Положенням «Про атестацію науково-педагогічних працівників»);

- систему забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;

- постійний моніторинг наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів, за кожною освітньою програмою, а також виконується їх постійне оновлення;

- власні інформаційні системи для ефективного управління освітнім процесом (Pilot, Education, Rating, Mentor та ін.);

- забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти і кваліфікації через оприлюднення інформації на сайті Університету і на інших інформаційних ресурсах;

- ефективну систему запобігання академічному плагіату й виявлення його у наукових працях працівників Університету і здобувачів вищої освіти (розроблено відповідні положення, використовується система Unichек, створюється власна база академічних текстів);

- інші процедури й заходи.

8.3 Відповідальним за впровадження й дотримання вимог системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності й якості вищої освіти в Університеті є помічник ректора із забезпечення якості освіти.

8.4 Систему внутрішнього забезпечення якості за поданням Університету оцінює Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти або акредитовані ним незалежні установи оцінювання й забезпечення якості вищої освіти стосовно її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, затвердженим Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

9 ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

9.1 Положення затверджується Вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора Університету.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 69 Всього сторінок 78
--	--	---

9.2 Контроль за виконанням Положення здійснюють посадові особи Університету в межах своїх повноважень, встановлених у посадових інструкціях.

9.3 Зміни і доповнення до Положення розглядаються й затверджуються Вченою радою Університету і вводяться у дію наказом ректора Університету.

ПОГОДЖЕНО:

Помічник ректора
із забезпечення якості освіти

Ю. А. Воробйов

Начальник
навчально-організаційного відділу

В. М. Степаненко

В. о. начальника
навчально-аналітичного відділу

О. В. Барздун

Декан факультету № 1

С. І. Планковський

Декан факультету № 2

В. Ф. Сорокін

Декан факультету № 3

О. В. Заболотний

Декан факультету № 4

С. В. Губін

Декан факультету № 5

О. В. Одокієнко

Декан факультету № 6

Ю. Л. Прончаков

Декан факультету № 7

М. Є. Жидко

Декан факультету № 8

І. М. Тараненко

Начальник юридичного відділу

В. А. Цимбалістий

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 70 Всього сторінок 78
--	--	---

Додаток А

ДОКУМЕНТИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

А.1 Програми:

- Антикорупційна програма.

А.2 Правила:

- Правила внутрішнього розпорядку;
- Правила прийому.

А.3 Методичні рекомендації:

- Методичні рекомендації щодо складання навчальних та семестрових планів;
- Методичні рекомендації щодо складання робочих програм.

А.4 Процедури:

- Порядок оформлення індивідуального навчального плану здобувачів, які беруть участь у програмах академічної мобільності.

А.5 Положення:

- Типове положення «Про кафедру Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"»;
- Положення «Про факультет Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"»;
- Положення «Про деканат Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"»;
- Положення «Про створення та організацію роботи екзаменаційної (атестаційної) комісії»;
- Положення «Порядок замовлення та видачі документів про вищу освіту»;
- Положення «Про рейтингове оцінювання досягнень студентів»;
- Положення «Про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін»;
- Положення «Рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів»;
- Положення «Про атестацію педагогічних працівників»;
- Положення «Про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників та фахівців промисловості в Університеті»;

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 71 Всього сторінок 78
--	--	---

- Положення «Порядок переведення, відрахування та поновлення студентів»;
- Положення «Про академічну мобільність студентів і аспірантів»;
- Положення «Про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних посад, призначення та звільнення з посад, продовження терміну роботи науково-педагогічних працівників Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»;
- Положення «Правила призначення і виплати стипендій студентам Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»;
- Положення «Про порядок ведення журналів обліку відвідування й успішності студентів академічних груп»;
- Положення «Про електронний журнал обліку навчальної роботи студентів академічної групи»;
- Положення «Про формування робочої програми навчальної дисципліни»;
- Положення «Про академічні відпустки та повторне навчання студентів в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»;
- Положення «Про самостійну роботу студентів»;
- Положення «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти»;
- Положення «Про академічну доброчесність»;
- Положення «Про уповноваженого з прав студентів (студентського омбудсмена)»;
- Положення «Про комісію з питань академічної доброчесності»;
- Положення «Про навчально-аналітичний відділ»;
- Положення «Про навчально-методичний відділ»;
- Положення «Про навчально-організаційний відділ»;
- Положення «Про відділ навчально-виховної роботи»;
- Положення «Про відділ докторантури і аспірантури»;
- Положення «Про відділ дистанційних освітніх технологій «Центру освітніх послуг»;
- Положення «Про науково-технічну бібліотеку»;
- Положення «Про відділ сприяння працевлаштуванню студентів і випускників».

А.6 Посадові інструкції співробітників Університету

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 72 Всього сторінок 78
--	--	---

Додаток Б

МЕТОДИЧНЕ І ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Методичне і організаційне забезпечення освітнього процесу містить:

- навчально-організаційні документи деканату і кафедр;
- навчально-методичну документацію зі спеціальності;
- навчально-методичну документацію з кожної навчальної дисципліни;
- інформаційне забезпечення освітнього процесу (підручники і навчальні посібники, дидактичні матеріали, методичні рекомендації і вказівки, електронні видання на сайтах НТБ, кафедр тощо).

Б.1 Документація деканату:

Б.1.1 Документи навчально-організаційного забезпечення:

- положення про факультет;
- графіки освітнього процесу за всіма формами навчання;
- розклад занять за всіма формами навчання;
- семестрові графіки виконання здобувачами індивідуальних семестрових завдань з навчальних дисциплін за спеціальностями;
- журнал обліку успішності здобувачів;
- навчальні картки здобувачів;
- книга видачі відомостей обліку успішності;
- відомості обліку успішності;
- книга реєстрації довідок-викликів здобувачів заочної форми навчання;
- книга реєстрації академічних довідок;
- журнали занять академічних груп;
- накази по контингенту здобувачів (зарахування, відрахування, переведення, поновлення та ін.);
- план роботи факультету за всіма напрямками діяльності;
- протоколи засідань Вченої ради факультету;
- розпорядження декана факультету про склад методичної комісії факультету;
- положення про методичну комісію;
- план роботи методичної комісії;
- протоколи засідань методичної комісії;
- список кураторів академічних груп;
- протоколи засідань стипендіальної комісії;

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 73 Всього сторінок 78
--	--	---

– копії документів здобувачів-пільговиків (осіб, які постраждали внаслідок катастрофи на ЧАЕС; дітей-сиріт; інвалідів; здобувачів, які мають дітей, та ін.);

- списки здобувачів, які мешкають у гуртожитках студмістечка;
- журнал профілактики правопорушень серед здобувачів.

Б.1.2 Навчально-методична документація

- навчальні й семестрові плани за спеціальностями/освітніми програмами, відповідними рівнями вищої освіти і формами навчання, за якими проводиться освітня діяльність;
- структурно-логічні схеми за спеціальностями/освітніми програмами і відповідними рівнями вищої освіти.

Б.2 Документація кафедри

Б.2.1 Документи навчально-організаційного забезпечення:

- положення про кафедру;
- штатний розклад кафедри;
- графіки освітнього процесу за всіма формами навчання;
- програма розвитку кафедри на п'ять років і деталізований план роботи на кожний рік;
- дані для розрахунку обсягу навчальної роботи кафедри на поточний рік;
- розрахунок обсягу навчального навантаження кафедри на поточний рік;
- план навчального навантаження науково-педагогічних працівників кафедри на поточний навчальний рік;
- звіт про виконання навчального навантаження науково-педагогічними працівниками кафедри за попередній навчальний рік;
- індивідуальні плани роботи науково-педагогічних працівників;
- графік підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників;
- розклад занять науково-педагогічних працівників;
- графік зайнятості лабораторій кафедри;
- графік консультацій науково-педагогічних працівників;
- протоколи засідань кафедри;
- звіт кафедри про роботу за попередній навчальний рік;
- звіт з навчальної роботи науково-педагогічних працівників за попередній навчальний рік;
- журнал закріплення за здобувачами тем курсових проєктів (робіт) та індивідуальних завдань з навчальних дисциплін;

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 74 Всього сторінок 78
--	--	---

– журнали обліку виконання індивідуальних завдань здобувачами заочної форми навчання і екстернами.

Б.2.2 Навчально-методична документація:

- стандарти вищої освіти за спеціальностями та рівнями вищої освіти, за якими проводиться освітня діяльність;
- освітні програми за спеціальностями (спеціалізаціями) і рівнями вищої освіти, за якими проводиться освітня діяльність;
- навчальні й семестрові навчальні плани за спеціальностями (спеціалізаціями), рівнями вищої освіти й формами навчання, за якими проводиться освітня діяльність;
- робочі програми/силабуси навчальних дисциплін кафедри; рейтингові системи оцінювання результатів навчання здобувачів;
- засоби діагностування для поточного, модульного й семестрового контролю;
- методичні рекомендації (вказівки) до самостійної роботи здобувачів;
- методичні рекомендації (вказівки) до лабораторних робіт;
- методичні рекомендації (вказівки) до виконання курсових проєктів/робіт;
- методичні рекомендації (вказівки) до виконання індивідуальних завдань: розрахункових (розрахунково-графічних, графічних) робіт, контрольних робіт, рефератів тощо;
- дидактичні матеріали до лекцій, семінарських і практичних занять;
- тематика курсових проєктів і робіт з навчальних дисциплін;
- варіанти індивідуальних завдань;
- комплект комплексних контрольних завдань з навчальних дисциплін для проведення акредитації спеціальності (освітньої програми) і критерії оцінювання рівня підготовки здобувачів;
- за необхідності інші документи за рішенням кафедри.

Б.2.3 Додаткова навчально-методична документація випускових кафедр:

- індивідуальні навчальні плани здобувачів;
- програми (робочі програми/силабуси) практик;
- програми атестаційних іспитів (за наявності) і критерії оцінювання за 100-бальною шкалою;
- накази про затвердження тем і керівників кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти;
- методичні рекомендації (вказівки) для здобувачів до виконання кваліфікаційних робіт і критерії оцінювання за 100-бальною шкалою;
- за необхідності інші документи за рішенням кафедри.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 75 Всього сторінок 78
--	--	---

Додаток В

ПОРЯДОК ВСТАНОВЛЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ ОСОБИ ПІСЛЯ ПОНОВЛЕННЯ ВИКОНУВАТИ ВИМОГИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

В.1 Загальні положення

В.1.1 Цей Порядок визначає механізм встановлення спроможності особи після поновлення виконувати вимоги освітньої програми у Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут».

В.1.2 Дія цього Порядку поширюється на осіб, які поновлюються на навчання після:

- перерви в навчанні;
- переведення з однією спеціальності на іншу в межах Університету;
- переведення з інших закладів вищої освіти.

В.2 Етапи встановлення спроможності

В.2.1 **Призначення комісії.** Експертна комісія, яка була створена для визначення академічної різниці відповідно до пункту 2.3.2. Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін і визначення академічної різниці, визначає спроможність особи виконувати вимоги освітньої програми. У разі необхідності голова комісії має право долучати до роботи будь-яких фахівців з інших спеціальностей.

В.2.2 **Аналіз освітньої траєкторії.** Експертна комісія здійснює аналіз навчальних досягнень особи:

- результати раніше складених дисциплін;
- академічну різницю, яка утворилася за час перерви у навчанні відповідно до протоколу складеного Експертною комісією;
- актуальність знань та навичок відповідно до чинної освітньої програми.

В.2.3 **Оцінювання спроможності.** Експертна комісія проводить оцінювання спроможності особи виконувати вимоги освітньої програми одним з наведених способів:

- співбесіди на знання базових компетентностей;
- складання заліків, іспитів, фахових випробувань, за потребою складання іспиту з іноземної/української мови;

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 76 Всього сторінок 78
--	--	---

– тестування або виконання практичних завдань із дисциплін, за якими утворилася академічна різниця;

– аналізу представлених документів (сертифікатів, додаткових освітніх програм тощо).

Форма проведення та критерії оцінювання зазначаються у програмах визначення спроможності особи після поновлення виконувати вимоги освітньої програми за спеціальностями Університету, які розробляються відповідними кафедрами та затверджуються галузевими науково-методичними комісіями.

В.2.4 Прийняття рішення. За результатами оцінювання комісія ухвалює одне з таких рішень:

– визнати особу спроможною виконувати вимоги освітньої програми без додаткових умов;

– визнати особу спроможною виконувати вимоги освітньої програми за умови проходження додаткових/повторних курсів, які вносяться до індивідуального навчального плану здобувача освіти;

– визнати особу не спроможною виконувати вимоги освітньої програми.

Після прийняття відповідного рішення комісія складає та ухвалює за результатами оцінювання протокол встановлення спроможності особи після поновлення виконувати вимоги освітньої програми.

В.3 Контроль та оскарження рішень

В.3.1 Контроль за виконанням цього Порядку здійснює навчально-методичний відділ Університету.

В.3.2 Особа, яка не погоджується з рішенням комісії, має право подати апеляцію на ім'я ректора Університету. Апеляція розглядається протягом 5 (п'яти) робочих днів з дня її подання.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про організацію освітнього процесу	СУЯ.ХАІ-НМВ-П/002:2020 Дата: 27.05.2020 Редакція: 3.0 Стор. 78 Всього сторінок 78
--	--	---

ЛИСТ ОБЛІКУ ВНЕСЕННЯ ЗМІН

Номер змін	Дата введення в дію	Номер пункту, що змінюється	Прізвище, ініціали особи, яка зробила запис
1.	24.09.2020	п. 4.2.3	Романов М. С.
2.	24.09.2020	п. 4.2.5	Романов М. С.
3.	24.09.2020	п. 4.2.6	Романов М. С.
4.	24.09.2020	п. 4.2.7	Романов М. С.
5.	24.09.2020	п. 4.2.8	Романов М. С.
6.	20.04.2023	п. 2, пп. 7	Гуменний А. М.
7.	20.04.2023	п. 2, пп. 34	Гуменний А. М.
8.	20.04.2023	п. 3.21	Гуменний А. М.
9.	20.04.2023	п. 3.22.9	Гуменний А. М.
10.	20.04.2023	п. 3.22.13	Гуменний А. М.
11.	20.04.2023	п. 3.22.14	Гуменний А. М.
12.	20.04.2023	п. 3.27.2	Гуменний А. М.
13.	20.04.2023	п. 4.2.4	Гуменний А. М.
14.	20.04.2023	п. 4.2.14	Гуменний А. М.
15.	20.04.2023	п. 5.1.4	Гуменний А. М.
16.	29.08.2024	п. 2, пп. 13	Дармофал Е. А.
17.	29.08.2024	п. 2, пп. 14	Дармофал Е. А.
18.	29.08.2024	п. 3.10	Дармофал Е. А.
19.	29.08.2024	п. 3.11	Дармофал Е. А.
20.	29.08.2024	п. 3.22.5	Дармофал Е. А.
21.	29.08.2024	п. 3.22.7	Дармофал Е. А.
22.	29.08.2024	п. 3.22.11	Дармофал Е. А.
23.	29.08.2024	п. 3.23.5	Дармофал Е. А.
24.	29.08.2024	п. 3.27	Дармофал Е. А.
25.	29.08.2024	п. 4.3.2	Дармофал Е. А.
26.	29.08.2024	п. 4.3.3	Дармофал Е. А.
27.	29.08.2024	п. 4.3.4	Дармофал Е. А.
28.	29.08.2024	п. 4.3.5	Дармофал Е. А.
29.	29.08.2024	п. 5.1.7	Дармофал Е. А.
30.	29.08.2024	Додаток Б.2.2	Дармофал Е. А.
31.	29.08.2024	Додаток Б.2.3	Дармофал Е. А.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	28.05.2020